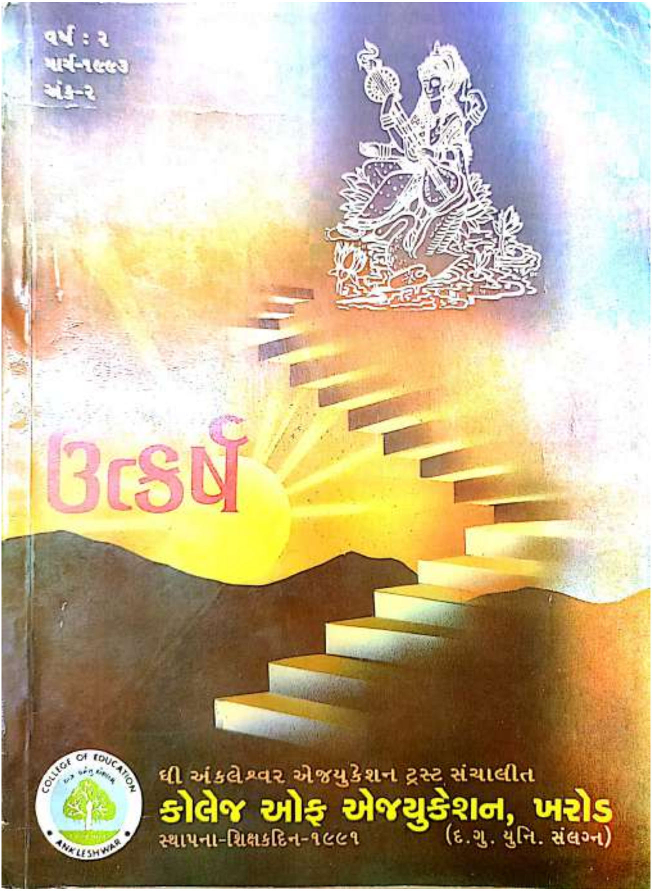

Scanned with CamScanner

ODE TO THE CLOTHES

Pablo Neruda (1904-1973)
(a world-renowned Latin American Poet)

Every morning you wait,
clothes, over a chair,
for my vanity,
my love,
my hope, my body,
to fill you,
I have scarcely
laft steep,
I say goodbye to the water
and enter your sleeves,
my legs look
for the hollow of your legs,
and thus embraced
by your unwearying fidelity
I go out to tread the fodder,
I move into poetry,
I look through windows,
at things,
men, women,
actions and struggles
keep making me what I am,
opposing me,
empolying my hands,
opening my eyes,
putting taste in my mouth,
and thus,
clothes,
I make you what you are,
pushing out your elbows,
burstling the seams,
and so your life swells
the emage of my life.
you billow
and resound in the wind
as though you were my soul,
at bad moments
you cling
to my bones
empty, at night
the dark, sleep,
people with their phantoms
your wings and mine.
I ask
whether one day
a bullet
from the enemy
will stain you with my blood
and then
you will die with me
or perhaps
it may not be
so dramatic
but simple,
and you will sicken gradually,
clothes,
with me, with my body
and together
we will enter
the earth.
At the thought of this
every day
I greet you
with reverence, and then
you embrace me and I forget you
because we are one
and will go on facing
the wind together, at night,
the streets or the struggle,
one body,
may be, may be, one day.
motionless.

translated by W.S. Merwin

* * *

Scanned with CamScanner

અનુક્રમણિકા

લેખનું નામ	લેખક	પાના નંબર
- અધ્યાપક વૃંદ, વિદ્યાર્થી સંસદ		
- સંપાદકીય		
- શિક્ષણની કેડીએથી	પ્રિ. જયેશ નાયક	૧
● લેખો		
- કેવી ગરીબાઈ?	પ્રિ. જયેશ નાયક	૨
- English Teaching: make it interesting	પ્રા.પ્રવિણચંદ્ર માસ્ટર	૪
- જીવનમાં હતાશાની માત્રા ઘટાડવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થી મિત્રોને	પ્રા. જયંત શાહ	૬
- રાષ્ટ્રીય એકતા માટે શાસ્ત્ર (શિક્ષણ) જ ઉપાડવું પડે.	પ્રા. પ્રફુલ્લસિંહ જે. રાજ	૮
- શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય પ્રસ્તુતતા	પ્રા. ડૉ. ડી. જી. નાયક	૧૦
- શિક્ષણનું મહત્વ	ડૉ. અશ્વિનભાઈ કાપડીયા	૧૨
● કૉલેજ પ્રવૃત્તિનો સમગ્ર અહેવાલ		૧૩
● લેખો		
- આધુનિક પરીક્ષા પધ્ધતિનાં અનિષ્ટો	દિવ્યા નાયક	૧૬
- શિક્ષક : શાંતિમય ક્રાંતિનો અગ્રદૂત	ભરત પટેલ	૧૮
● કાવ્ય		
- My Mathor Land	શર્મા રામનિવાસ	૨૦
- સમયની માંગ	ભૈયાત મોહંમદ હનીફ	૨૨
● ઋણ સ્વીકાર		૨૨
- તાલીમાર્થીઓનાં નામ-સરનામાં		૨૩

Scanned with CamScanner

અધ્યાપક વૃંદ

(૧) શ્રી જયેશકુમાર અંબેલાલ નાયક

(ઇ.ચા. આચાર્ય) (બી.એસસી. એમ.એડ.)

(૨) શ્રી પ્રવીણચંદ્ર રતિભાઈ માસ્ટર (બી.એ.એમ.એડ.)

(૩) શ્રી જયંતકુમાર અરવિંદભાઈ શાહ (એમ.એ.એમ.એડ.)

(૪) શ્રી પ્રફુલ્લસિંહ જશવંતસિંહ રાજ (એમ.કોમ.એમ.એડ.)

વિદ્યાર્થી સંસદ

પ્રમુખ	:	શ્રી જયેશભાઈ નાયક
ઉપપ્રમુખ :		શ્રી પ્રવીણચંદ્ર માસ્ટર
સામાન્ય મંત્રી	:	કિશોરભાઈ જરીવાળા

સાંસ્કૃતિક સમિતિ

અધ્યક્ષ	:	શ્રી પ્રફુલ્લસિંહ રાજ
મંત્રી	:	ખ્યાતિ દેસાઈ
સભ્યો	:	બીના જરીવાળા
	:	સુભાષ ચૌહાણ

નાણાં સમિતિ

અધ્યક્ષ	:	શ્રી જયેશભાઈ નાયક
મંત્રી	:	પંકજ પટેલ
સભ્યો	:	દેવદત્ત જોષી
	:	સુરેશભાઈ આહિર

પ્રવાસ સમિતિ

અધ્યક્ષ	:	શ્રી પ્રવીણચંદ્ર માસ્ટર
મંત્રી	:	અનિલ વશી
સભ્યો	:	હનીફ ભૈયાત
	:	અનીશબાનુ પેઈન્ટર

સાહિત્ય-વાદ સમિતિ

અધ્યક્ષ	:	શ્રી જયંતકુમાર શાહ
મંત્રી	:	અનિલ મૈસુરિયા
સભ્યો	:	દિવ્યા નાયક
	:	રૂપલ ભગત

Scanned with CamScanner

સંપાદકીય,

સમયના અવિરત વહેવા સાથે અમારી "કૉલેજ ઑફ ઍજ્યુકેશન ખરોડ" તા. અંકલેશ્વર આયુષ્યનું બીજું વર્ષ પૂરું કરે છે. તે નિમિત્તે "ઉત્કર્ષ"નો બીજો અંક આપના હાથમાં મૂકતાં અમે ગૌરવ અને આનંદની લાગણી અનુભવીએ છીએ.

આપ સૌ જાણો જ છો કે, કૉલેજની શરૂઆત કેવી વિકટ પરિસ્થિતિમાં થઈ હતી. છતાં અમો તેના આયુષ્યના પ્રથમ વર્ષે "ઉત્કર્ષ"નો અંક આપના હાથમાં મૂકી શકયા હતા. અને આજે તેની બાલ્યાવસ્થાના બીજા વર્ષમાં કરેલ પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રગતિની ઝાંખી કરાવતો "ઉત્કર્ષ"નો બીજો અંક અમે રજૂ કરી રહ્યાં છીએ.

આ સાથે આ સ્મરણિકા માટે વિજ્ઞાપનો આપનાર હિતેચ્છુજનો અને સંસ્થાઓના અમે ઋણી છીએ. એમણે જે સહાયતા કરી છે, તેનું વર્ણન અહીં શકય નથી. આ કામ પાર પાડવામાં કૉલેજના પ્રશિક્ષણાર્થી ભાઈ-બહેનોના શ્રમની અમે સહર્ષ નોંધ લઈએ છીએ. સંસ્થા માટે યતકિંચિત કરી છૂટવાની ભાવના બદલ તેઓને હાર્દિક ધન્યવાદ પાઠવીએ છીએ.

સંપાદકો ;

શ્રી જયંતભાઈ શાહ,
શ્રી પ્રવીણચંદ્ર માસ્ટર,
શ્રી પ્રફુલ્લસિંહ રાજ.
અનિલ મૈસુરિયા
(સાહિત્ય મંત્રી).

Scanned with CamScanner

શિક્ષણની કેડીએથી.........

અદ્યતન જ્ઞાન-વિજ્ઞાનની સાથે શિક્ષણ તાલ ન મેળવી શકે તો શિક્ષણ નિર્જીવ બની રહે. જ્ઞાન અને વિજ્ઞાનના મેળ દ્વારા જ તો જીવનની અખિલાઈને પામી શકાય છે. છતાં નાવીન્યના મોહમાં પ્રાચીન મૂલ્યોને ઉત્સાહીજનો ભૂલીને પોતાનો ધોરીમાર્ગ ચૂકી ન જાય તે જોવાનું કાર્ય પણ શિક્ષણ જ કરે છે. નવી પેઢીમાં સંસ્કાર સિંચન અને વ્યક્તિત્વના ઘડતરના કાર્યની જવાબદારી શિક્ષકપક્ષે છે. આ ફરજની સભાનતા કેળવી પોતાનું કાર્ય પૂરી ક્ષમતાથી અને કુશળતાથી કરીએ એ જ આપણો યોગ. આ સત્યતા આપણે પામી જઈએ અને જીવન વ્યવહારમાં ઉતારી લઈએ તો દેશની ગરીબી એક દિવસ પણ ટકી ન શકે.

કલાકાર મૂર્તિ બનાવે ત્યારે જો તે પથ્થરનું પથ્થરપણું ખેરવી ન નાખે તો એને પ્રભુનાં દર્શન મૂર્તિમાં ન થાય. કલાકારને મૂર્તિ બનાવવામાં અનહદ આનંદની અનુભૂતિ થાય છે. એ મૂર્તિના કેટલા પૈસા મળે એ બાબત ગૌણ છે. આ જ વાત શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પક્ષે લાગુ પાડી શકાય. ઉત્કૃષ્ટ નાગરિક તૈયાર કરવા વિદ્યાર્થીઓને હાથ, મગજ અને હૈયું આ ત્રણેનો ઉપયોગ કરે એવી કેળવણી આપવી જરૂરી છે. હાથ-પગ, મગજ અને હૈયું એમ ત્રણેને કામે લગાડે તે જ કલાકાર. કર્મનું સૌંદર્ય કલા દ્વારા પ્રગટ થાય છે. તેથી જ્ઞાનરૂપી કલાના વિકાસ માટે વિદ્યાર્થી રૂપી માનવફૂલને સુગંધિત બનાવવાનો અથાગ પ્રયત્ન એ જ શિક્ષણનું કર્મ હોઈ શકે. **योगः कर्मसु कौशलम।**

આપણા જ્ઞાનયજ્ઞની સફરનું બીજું વર્ષ પૂર્ણ કરતાં આપની સમક્ષ "ઉત્કર્ષ" અંક આનંદથી રજૂ કરું છું. અને આ તકે કૉલેજની વર્ષ દરમિયાનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ સફળતાપૂર્વક પાર પાડવા માટે શિક્ષણપ્રેમીઓ, તાલીમાર્થીઓ અને પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે મદદરૂપ થનાર સૌ જનોનો આભાર માનું છું.

સૌ તરફથી શુભ વિચારો અને સહકાર મળતો રહેશે એ જ અભ્યર્થના.

-ડૉ. જયેશ નાયક

Scanned with CamScanner

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

કુ. [illegible]

[illegible] ડીન ડૉ. ડી. જી. [illegible] સન્માન કરતા શ્રી [illegible]

વ્યાખ્યાન દરમિયાન ડૉ. [illegible]

વ્યાખ્યાન [illegible] દરમિયાન ડૉ. [illegible]

પ્રવચન દરમિયાન [illegible] શ્રી [illegible]

[illegible]

१९९२-९३

Scanned with CamScanner

સ્ટુડન્ટ કાઉન્સિલ ૧૯૯૨-૯૩

વર્ષ દરમિયાન થયેલી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ

Scanned with CamScanner

વાર્ષિકોત્સવ
૧૯૯૨

શ્રી વિનોદભાઈ વકીલનું સ્વાગત
કરતા કૉલેજના આચાર્યશ્રી

ગામના સરપંચશ્રીનું સ્વાગત
કરતા શ્રી સુનીલભાઈ પટેલ.

આદિવાસી નૃત્ય

ડાંગી નૃત્યની એક
આકર્ષક મુદ્રા

ડાંગી નૃત્યનું જૂથ

ગરબાનું વૃન્દ

ગઝલ

નાટક
"સ્વાર્થ ની સગાઈ"

નાટક-"ઓહ! ભગવાન સેન્ચુરી"

સમુહગીત

Scanned with CamScanner

કેવી ગરીબાઈ ?

- પ્રિ.જયેશ નાયક

दग्धंखाण्डवमर्जुनेन बलिना दिव्यैर्द्रमैः सेवितं
दग्धावायुसुतेन रावणपुरी लङ्का पुनः स्वर्णभूः।
दग्धः पश्चशरः पिनाकपाणिना तेना प्ययुक्तं कृतं
दारिद्र्यं जनताप कारकमिदं केनापि दग्धं नहि ॥

દિવ્યવૃક્ષોથી ભરેલું ખાંડવવન બળવાન અર્જુને બાળી નાંખ્યું પણ તેમાં એણે શું સારું કર્યું? વાયુપુત્ર હનુમાને રાવણની સ્વર્ણપુરી લંકાને બાળી નાખીને પણ શું સારું કર્યું? પિનાકપાણિ શંકરે કામદેવને બાળી નાંખ્યો, એમાં પણ એમણે કંઈ સારું કર્યું નથી. તેમ માનવીએ માનવીના ઘરો બાળ્યાં, કારખાનાંઓ બાળ્યાં તેમાં કયું પરાક્રમ કર્યું? અરે! માનવે જીવતા માનવને બાળ્યો તેમાં એને ક્યો આનંદ પ્રાપ્ત થયો? (કે ફોઈડના મતે અજાગ્રત મનમાં પડેલી માનવીની પાશવતાનું દર્શન કરાવ્યું?)

ખરેખર બાળવા યોગ્ય તો હતા ભ્રષ્ટાચાર, બેકારી, કોમવાદનાં બીજ ઉપરાંત ધનની, સંસ્કારની, ચારિત્ર્યની અને મનની ગરીબાઈ. આ બધી ગરીબાઈ તો કોઈએ બાળી નથી, કે જે ખરેખર માનવને સંતાપ આપનારી છે.

માનવીની ભૌતિકવાદ તરફની આંધળી દોટ આર્થિક ગરીબાઈમાંથી મુક્તિ મેળવવા માટેની હશે. પરંતુ ધનની પ્રાપ્તિમાં માનવ પોતાના અસ્તિત્વને ભૂલી અધઃપતનના માર્ગે જવા લાગ્યો અને પોતે પોતાની સભ્યતા વીસરી ગયો. પણ મનમાં નિઃશંક માનજો કે આર્થિક ગરીબાઈ એ અપમાન નથી. લંગોટીમાં પણ શરમાવા જેવું નથી. ખુરશી ટેબલ વગેરે સરસામાનના અભાવમાં લેશમાત્ર અભાવ નથી. ધનસંપત્તિ, વ્યાપાર, વાણિજ્ય અને ફર્નિચરની બહોળપને જ જેઓ સભ્યતાનું લક્ષણ કહેતા ફરે છે, તેઓ જંગલિયતને સભ્યતા ગણી સ્પર્ધા કરે છે. ખરી રીતે સભ્યતા શાંતિ-સંતોષમાં, મંગળમાં, ક્ષમામાં અને જ્ઞાન ધ્યાનમાં જ છે.

પ્રવર્તમાન ભારતમાં આર્થિક ગરીબાઈની જેમ જ સંસ્કારની ગરીબી આજે સર્વત્ર દ્રશ્યમાન થાય છે. ન્યૂનતમ પ્રયત્નથી મહત્તમ લાભ મેળવવાની મથામણમાં આજનો વિદ્યાર્થી પોતાની સંસ્કારિતા વીસરી જાય છે અને મર્યાદા ચૂકીને વર્તન કરતો થઈ જાય છે. તેના જ્ઞાન પ્રાપ્તિના હેતુને ઊંચે મૂકી તે શાળા-મહાશાળાઓમાં અમનચમન પ્રાપ્ત કરવા આવતો હોય તે રીતે ઓછી મહેનતે અથવા વગર પરીક્ષાએ પદવી પ્રાપ્ત કરવા ઝંખે છે. એ જ્ઞાન પિપાસુ મટી પદવીપિપાસુ બની જાય છે. આવા વિદ્યાર્થીને સ્વામી રામતીર્થના જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવવા નીચેનો પ્રસંગ સુચક થઈ પડશે.

"બી.એ.ની પરીક્ષામાં એક વિદ્યાર્થી નાપાસ જાહેર થયો. પણ નાપાસ થવાથી એ નાસીપાસ ન થયો. એણે ફરી પ્રયત્નો શરૂ કર્યા. પાસ થવાના દ્રઢસંકલ્પ સાથે બીજા વર્ષે એ પરીક્ષામાં બેઠો ત્યારે એક પેપરમાં ૧૩ પ્રશ્ન પૂછી સુચના લખેલી-"ગમે તે નવ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો." એણે તેરે તેરના જવાબ લખી નાખ્યા અને સૂચના લખી કે "ગમે તે નવ તપાસો." પરિણામ આવ્યું ત્યારે તે કેન્દ્રમાં પ્રથમ નંબરે આવ્યો હતો. એ જ વિદ્યાર્થી પાછળથી સ્વામી રામતીર્થ બન્યા."

પરીક્ષામાં વધુ વિકલ્પો માગતો આજનો વિદ્યાર્થી ઉપર્યુક્ત પ્રસંગમાંથી શીખ લેશે?

આપણે વગર મહેનતે જ્ઞાનપ્રાપ્ત કરી શકીએ એમ માનવું એ મોહક સ્વપ્નું છે. જ્ઞાન કઠોર ચિંતન દ્વારા,

Scanned with CamScanner

આત્માની આંતરિક તપસ્યા દ્વારા મળે છે. જેનાથી સ્વભાવની મીઠાશ, મનનું શાણપણ ને આત્માનું સામર્થ્ય પ્રાપ્ત થાય તેનું જ નામ સંસ્કારિતા. સંસ્કારિતાનો અર્થ છે જીવનપલટો, માણસના આખા માનસનું ધરમૂળથી પરિવર્તન. સંસ્કારિતા એટલે મન અને શરીર વડે કરેલી વિચારણા.

ચારિત્ર્યની ગરીબાઈ જેવી બીજી કોઈ ગરીબાઈ નથી. આર્થિક રીતે ગરીબ વ્યક્તિ કંઈ ગરીબ નહીં કહેવાય. ચારિત્ર્યવાન વ્યક્તિઓ જ સમાજમાં આગેવાન માર્ગદર્શક બને છે. ચારિત્ર્યમાં કલંક લાગે તો ભૂંસી શકાતું નથી. સફેદ કપડાંમાં નાનો સરખો ડાઘ પણ સ્પષ્ટ દેખાઈ આવે છે. તે રીતે માનવીની નાની સરખી ભૂલ પણ મોટી દેખાય છે. ભારતની પ્રાચીન તપોવન સંસ્કૃતિનું આજે પતન થયું છે. મનુષ્યની સંકલ્પશક્તિ કુંઠિત થઈ ગઈ છે. મનુષ્ય સંકલ્પને તુચ્છ ગણે છે. તુચ્છ બનાવે તેવા કાર્યો કરે છે. પરંતુ માનવીની ખરી શોભા માનવતા છે. માનવતાને વ્યક્ત કરતી ગુણવત્તા અને આચાર વિચારથી ચારિત્ર્ય ઘડતર થાય છે. આ ગુણવત્તામાં શિસ્ત, સંયમ, નિયમિતતા, સાદાઈ, સ્વાશ્રયનો સમન્વય થવો જોઈએ. તે સાથે જીવનમાં સૌંદર્ય, સત્યપારાયણતા, સેવા સંકલ્પ, સ્વચ્છતા, નિસ્વાર્થતા, માનવતા, પ્રેમ વગેરેને સ્થાન હોય તે જ સાચું ચારિત્ર્ય ઘડતર અને સાચી કેળવણી છે.

તમામ ગરીબાઈમાં સર્વોપરિ ગરીબાઈ મનની છે. મનથી માણસ ગરીબ અને મનથી જ માણસ સમૃદ્ધ. આર્થિક ગરીબાઈ પરિશ્રમ વડે દૂર કરી શકાય. નૈતિકમૂલ્યોને જીવનમાં ઉતારી સંસ્કારિતાની ગરીબાઈને હડસેલી શકાય. જીવનના પાયાના મૂલ્યોમાંથી પ્રેરણા અને બળ મેળવતો જીવનમાર્ગ તે ચારિત્ર્ય ઘડતરનો માર્ગ. ચારિત્ર્ય ઘડતર કરવું સંસ્કારનું સિંચન કરવું, આર્થિક ગરીબાઈથી મુક્ત થવું આ સઘળું માનવ મન પર નિર્ભર છે. પણ આ માનવ મન જ ગરીબ હોય તો શું? એની ગરીબાઈનો ઉકેલ શું? આદર્શની વાતો કહ્યા કરવી એના કરતાં તેનો અમલ પોતે કરવામાં વધુ શાણપણ છે. મનની કલુષિતતા સ્વાર્થ, લોભ, સંકુચિતતા તરફ દોરી જાય છે. તંદુરસ્ત મનનું નિર્માણ એ આજની તાતી જરૂરિયાત છે. યુવાધન તંદુરસ્ત મન ધરાવતું હશે તો એમની શક્તિને મિથ્યા પ્રલોભનોમાંથી મુક્ત કરીને રચનાત્મક માર્ગે વાળી શકીશું. કારણ યુવાનીનો કાળ વિકાસ અને ઘડતરનો કાળ છે. ગુણ અને જ્ઞાનના જે બીજ યુવાનીમાં વવાય છે તે સદવર્તન ને સદ્‌વાણી રૂપે પ્રફુલ્લિત બને છે ને ઉદાત્ત જીવન પરંપરારૂપે પરિપકવ થાય છે. મન અને હૃદયની યોગ્ય કેળવણી યુવાનને શ્રદ્ધાભર્યા ખમીરવંત માનવી બનાવે છે. પાંચ હજાર વર્ષ જૂની આપણી સનાતન સંસ્કૃતિના સાતત્યને આ નિત્ય પરિવર્તનશીલ સમયમાં જાળવી નવા ઉપયોગી વહેણોને આત્મસાત કરી સંસ્કૃતિના પ્રવાહને સદા તાજો અને વહેતો રાખવાનું કાર્ય અડગતાથી કરીશું તો જ આપણો જય છે. અને એને માટે જરૂરી છે દ્રઢ મનોબળ, સંકલ્પશક્તિ, આત્મવિશ્વાસ, શ્રદ્ધા અને પરિશ્રમ.

વિકટર હ્યુગોનું નિમ્નલિખિત વિધાન માનવ ગરીબાઈ માટે કેટલું સૂચક છે-

"ગરીબાઈ એ કેવી અદ્‌ભૂત અને ભયંકર અગ્નિપરીક્ષા છે,
જેમાંથી નબળાઓ તુચ્છ બનીને બહાર પડે છે અને સબળાઓ ભવ્ય બની ને !"

***

શિક્ષણ એ અનુભવોને સતત અને ફરી ફરીને ગૂંથતા જઈને જીવવાની એક પ્રક્રિયા છે. પોતાની બીજભૂત શક્યતાઓ પામવામાં અને વાતાવરણ પર કાબૂ મેળવવામાં મદદ કરે એવી વ્યક્તિની તમામ શક્તિઓનો વિકાસ તે શિક્ષણ.

- જ્હોન ડ્યૂઈ

Scanned with CamScanner

English Teaching : make it interesting.

Pravin Master
(Lecturer)

To some extent pupils hate to learn English, dislike it and feel it difficult. To some extent teachers too experience the same. Especially, the teaching and learning English grammar is found difficult and boring. Teachers give some rules and examples. Sometimes they explain the concepts too or compared English grammar with the grammar of their Lg.1

But with a little awarness, an English teacher can make English teaching interesting and sometimes easy too. Many educationists emphasize on element of fun and element of interest. What should be done to make a period more lively? In some language games we will find the answer. Through language games a teacher can provide many opportunities for pupils to use the language. There are many advantages of using language games. some of them are :

* they can banish boredome;
* provide interest, fun and variety to the lesson;
* improve motivation;
* create pleasant, informal and relaxed atmosphere;
* promote communication in the classroom.

The use of language games will depend on the level, age and interests of the pupils. English teachers could be master over these games. With a little effort and awakening, a teacher can make his class cheerful, active and lively.

Language Games :

1 ***Guessing Games :***

a Guessing objects in a bag.
b Guessing an object while blindfolded.
c Guessing an object behind one's back.
d Guessing a wrapped object
e Guessing an object hidden on the teacher's desk.

These are quick and easily organized games and useful in the early stages. The children have to guess about the hidden objects. These games can be used for various structures and new words.

2 ***Draw and Guess :***

The teacher or a pupil draws an object step by step. At any point a pupil can guess what the object is, If he is right, he takes over and draws something. This involves a conversion between two pupils which could be quite simple :

It is a________? No.
It is a________? Yes.
Well, what do you think
I'm drawing?

I'm not sure but I think.
It's going to be a ________
I'm afraid you're wrong.
It's not a________
It's a _______
(This is more complex)

3 ***Add on :***

This is played with pictures, read objects or verbal clues or objects.

Pupil 1 : I see a railway station
2 : I see a railway station and a bus station.
3 : I see a railway station, a bus station and a cinema theatre.

-OR-

Pupil 1 : I can speak.
2 : I can speak English.
3 : I can speak and read English.
4 : I can speak, read and write English.

-OR-

Pupil 1 : I went to zoo and saw a lion.
2 : I went to a zoo and saw a lion and a tiger.
3 : I went to a zoo and saw a lion, a tiger and a chittah.

(sentences, structures may be changed according to the subject or theme)

4 ***Give a Meaning :***

This game may be used for different structures. The teacher writes/speaks

'I am a student.'

The students are asked to change the meaning by adding one word only.

eg. I am a good student.

5 ***Earth, Air and Sea :***

(for vocabulary)

The pupils sit in a circle. The leader throws a knotted handkerchief to one of the players saying 'earth' (or Air or Sea). The pupil who has got the handkerchief has to give the name of an animal that lives on the land or in the sea. The pupil is out if he does not say it immediately, or makes a mistake.

Teachers should always find out some games and activites through which they can make teaching effective.

* * *

There are three focal points in Eduction : The teacher, the child and the subject. Teaching in the first place; is the relationship established between these three. We have a teacher; He is an adult. We have a child and a subject. Teaching is the process by which the adult brings that subject and child together.

W.M. Ryburn

Scanned with CamScanner

જીવનમાં હતાશાની માત્રા ઘટાડવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થી મિત્રોને

પ્રા. જયંત એ. શાહ

વ્હાલા વિદ્યાર્થી મિત્રો,

આજે આપણે સૌ જે યુગમાં જીવી રહ્યાં છીએ તે "સ્પર્ધાનો યુગ" કહેવાય છે. આપણા પૂર્વજો એ જે જીવન વીતાવ્યું તેમાં સ્પર્ધાનું તત્વ નહિવત્ત હતું. ચીનના તત્ત્વવેત્તા મહાત્મા લાઓત્સે તો એમ કહેતા કે, "હું જિંદગીમાં કદી હાર્યો જ નથી, કારણ કે મેં જિંદગીમાં કદી જીતવાની કોશિશ જ નથી કરી." સ્પર્ધાત્મક વલણ ઓછું હોય તો હતાશાઓ પણ ઓછી સહન કરવી પડે છે. પરંતુ દિવસે દિવસે આપણા પર પશ્ચિમની સંસ્કૃતિ એવી મજબૂત પકડ ધરાવતી જાય છે કે, જીવનની શરૂઆતથી બાળકમાં સ્પર્ધાના ખ્યાલોનું વાવેતર કરવામાં આવે છે. જે ધીમે ધીમે જીવનમાં એની ઊંઘ હરામ કરી દે છે. સત્તા અને સંપત્તિ, પદ અને પૈસા, માન અને મોભાની ઉંદર દોડ (Rat Race) માં આપણે સૌ પડયા છીએ. આ દોડમાં બધા જ સફળ થઈ શકતા નથી અને વ્યક્તિને હતાશા ઘેરી વળે છે. આ હતાશા અનિવાર્ય પણે સૌના જીવનમાં આવે છે. જો તેનું પ્રમાણ જીવનમાં વધી જાય તો વ્યક્તિ માનસિક વિકૃતિઓનો પણ ભોગ બની શકે છે. આથી આ હતાશાનું પ્રમાણ ઘટાડવા આપણે સજ્જતા કેળવવી જરૂરી છે. આ સજ્જતાના ભાગરૂપે કેટલાક જરૂરી ઘટકોને ઓળખવા પ્રયત્ન કરીએ.

પુરુષાર્થ

એકાગ્રતા

સમય પાલન.

જીવનમાં પુરુષાર્થ મહત્વનું પરિબળ છે. મારા ગ્રહો નબળા હોવાથી હું શું કરી શકું? એવા વિચારો નબળા મનનાં વ્યક્તિઓ માટે હોય છે. જ્યારે જયોતિષ વિદ્યા એમ જણાવતી હોય કે, અમુક બાબતની પ્રાપ્તિ અર્થે અમુક લાખ જપ કરવાથી લાભ થશે. ત્યારે આ પ્રકારના અવૈજ્ઞાનિક ઉપાય અંગેનો ખ્યાલ છોડીને જો સતત પુરુષાર્થ કરવામાં આવે તો પુરુષાર્થનું બળ શું છે, તેનો પરચો સ્વયં અનુભવી શકશો. એક રીતે જોઈએ તો પ્રારબ્ધ એ કંઈ આપણા હાથની વાત નથી. જો વિધાતા એ અગાઉથી નક્કી જ કર્યું હોય તો, આપણે તો માત્ર પુરુષાર્થ જ કરી શકીએ. એટલે કે પુરુષાર્થ વિના પ્રારબ્ધ પાંગળું રહેશે. આથી, ખરેખર તો વ્યક્તિએ આત્મવિશ્વાસ રાખી પોતાના કર્મમાં દ્રઢ બનવું જોઈએ. વર્તમાન પત્રો કે ટી. વી. પર જાણવા મળતા ભવિષ્યને આધારે નિર્બળ થઈ હતાશ થવું નહીં. પરંતુ જ્યારે આપણે ભવિષ્ય નબળું છે એમ જાણવા મળે, ત્યારે તો જરૂરથી એ ભવિષ્યવાણી ખોટી ઠેરવવા પ્રબળ પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ. સ્વાનુભવના આધારે હતાશાથી વિમુખ બની શનિની સાડા સાતી, મંગળ કે રાહુ કેતુની દશા વિશેના ખ્યાલોથી મુક્ત થવું જોઈએ. કારણકે આ ગ્રહોનું સર્જન કરનારી શક્તિ તેને જ મદદ કરે છે. જે હિંમત રાખી પોતાના પુરુષાર્થમાં અડગ હોય છે. ભૂતકાળમાં પણ કેટલાયે મહાપુરુષો પુરુષાર્થના બળથી જીવનમાં હતાશાનો સામનો કરી સફળ થયા છે. મહાકવિ કાલિદાસ મંદ બુધ્ધિના હતા છતાં રઘુવંશ અને શાકુંતલ જેવી શ્રેષ્ઠ કૃતિઓ જગતને ભેટ ધરી છે. એક ગરીબ કુટુંબમાં નેપોલિયને જન્મ લીધો હતો. એક સૈનિક તરીકે નોકરીની શરૂઆત કરી અને પ્રબળ પુરુષાર્થના આધારે તેઓ સમગ્ર ફ્રાન્સના અધિપતિ બન્યા. અને પંદર વર્ષ સુધી યુરોપ પર શાસન કર્યું. "અસંભવ" શબ્દ જ મૂર્ખ લોકો માટે છે, એવું તેઓ કહેતા. આપણા નજીકના ભૂતકાળમાં વિશ્વયુદ્ધ દરમિયાન તારાજ થઈ ગયેલા જાપાન અને જર્મની જેવા દેશો પ્રબળ પુરુષાર્થ દ્વારા સમૃદ્ધિની દિશામાં હરણફાળ ભરી રહ્યાં છે, આ પ્રકારની હકીકતોમાંથી આપણે પ્રેરણા લેવી જોઈએ. ઉમદા વ્યક્તિઓના જીવનચરિત્રો, આત્મકથાઓનું વાંચન કરવાથી જીવનમાં જરૂરી એવું માર્ગદર્શન અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

Scanned with CamScanner

બીજી બાબત છે એકાગ્રતા. ઘણાં વિદ્યાર્થીઓ એવી ફરિયાદ કરતા હોય છે કે, અમે મહેનત તો ખૂબ કરીએ છીએ પણ નિષ્ફળતા જ સાંપડે છે. તો તેના મૂળમાં એકાગ્રતાનો અભાવ જવાબદાર પરિબળ છે. એકાગ્રતા સાધવી અશક્ય નથી. નાની મોટી અવનવી ચીજોનું સર્જન કરનાર વ્યક્તિ પોતાના કાર્યમાં કેવો લીન થઈ જતો હોય છે, એ આપણે માટીના વાસણ બનાવનાર, દરજીકામ કરનાર, રસોડામાં રસોઈ કરનાર કે પછી કોમ્પ્યુટર પર પ્રોગ્રામીંગ માટે બેઠેલ વ્યક્તિના કાર્યમાં જોઈ શકીએ છીએ. જો એકાગ્રતા ન હોય તો આધુનિક મશીનો પણ અસ્વસ્થ ચિત્તની વ્યક્તિને મદદ કરી શકે નહિ. જો ઈનપુટ જ અયોગ્ય હોયતો યથાર્થ આઉટપુટની અપેક્ષા રાખવી એ તદ્દન અસ્વાભાવિક છે. એક વ્યક્તિ કેદિયો બને તો એક પુરુષ ફેક્ટરીનો માલિક, એક સામાન્ય ભક્ત તો એક મહાન પુરુષ. એક પટાવાળો તો એક સાહેબ. આમ થવાનું મુખ્ય કારણ જુદી જુદી વ્યક્તિઓમાં જોવા મળતી એકાગ્રતાની વિવિધ માત્રાને કારણે જ કહી શકાય. આ માત્રાની વિભિન્નતા શા માટે જન્મે છે તે જાણો છો? કારણકે દરેક વ્યક્તિને તે ક્ષેત્રમાં અભિરૂચિની માત્રાનો તફાવત હોય છે તેથી એકાગ્રતા સાધવા માટેની પહેલી શરત છે અભિરૂચી. બીજું, મન અને શરીર સ્વસ્થ હોય તે જરૂરી છે. તિરસ્કાર, ક્રોધ જેવા નકારાત્મક આવેગો પણ એકાગ્રતાને રૂંધી નાંખે છે. એકાગ્રતા એ એવી બાબત છે જેને મહાવરા દ્વારા વધુ દ્રઢ અને સ્થિર બનાવી શકાય છે. આપણે આપણું દરેક કાર્ય કરતી વેળા એવા લીન થવું જોઈએ કે કાર્ય સિવાયની જગતની સમગ્ર બાબત વિસરાઈ જાય.

આ એકાગ્રતા પ્રાપ્ત કરવા પરાપૂર્વથી જુદી જુદી પધ્ધતિઓનો ઉપયોગ થતો જોવા મળે છે. એમાંની એક સરળ પધ્ધતિ વડે આપણે ચિત્તને સ્થિર અને એકાગ્ર કરવા માટે કંઈક અંશે સફળ થઈ શકીએ. આ માટે "આંખો બંધ રાખી, શ્વાસોચ્છ્વાસની પ્રક્રિયા પર સંપૂર્ણ ધ્યાન કેન્દ્રીત કરવું. શ્વાસ બની શકે એટલાં ઊંડા લેવા પ્રયત્ન કરવો. શરૂઆતના તબક્કામાં ૧ થી ૨૦ સુધી ગણતરી કરી શકાય. ત્યાર બાદ પોતાની અનુકૂળતા મુજબ સમયમાં વધારો કરી શકાય. આ પ્રક્રિયા દ્વારા ચિત્તની એકાગ્રતા કેળવવામાં અવશ્ય લાભ થાય."

આ ઉપરાંત જીવનમાં સમય પાલનનું પરિબળ ખૂબ ઉપયોગી છે. કોઈપણ ક્ષેત્રમાં સફળતાને શિખરે પહોંચેલ વ્યક્તિને ધ્યાનથી તપાસજો તો ખબર પડશે કે, તે વ્યક્તિ સમયનો ખૂબ જ અસરકારક ઉપયોગ કરતી હોય છે. પરીક્ષા તદ્દન નજીક આવી પહોંચી હોય ત્યારે સૌ ઘડિયાળનો સાચો ઉપયોગ કરી સમયનો પૂરો હિસાબ રાખતા હોય છે. અને આ પરીક્ષાના નજીકના એક અઠવાડિયાની રોજનીશી તપાસી હોય તો ખબર પડે છે કે, આપણે સમયનો કેટલો ચીવટાઈથી ઉપયોગ કર્યો હોય છે. એ જ રીતે કાયમ માટે સમયના ઉપયોગની વ્યવસ્થા જો કરી શકાય તો સફળતાના માત્ર સરવાળા નહીં પણ ગુણાકાર થતા જાય, અને હતાશાના ભાગાકાર સરળ રીતે થઈ જાય. આ માટે એક રોગી જેમ કાળજીપૂર્વક નિયમિત દવા લતો હોય છે, તે રીતે દૈનિક કાર્યક્રમની યોજના બનાવવી જોઈએ. એક નાનકડી ડાયરી હંમેશા સાથે રાખવી જોઈએ. વિવિધ કાર્યોને તેની અગત્યતા મુજબ ક્રમ આપવો જોઈએ અને દિવસના અંતે અંગત ડાયરીમાં વિવિધ નોંધ કરવાની ટેવ પાડવી જોઈએ. ડાયરી એ વ્યક્તિને સ્વદર્શન માટેનું ઉત્તમ સાધન છે.સોક્રેટીસે કહ્યું હતું કે, ***"તું તારી જાતને ઓળખ."*** તો આ મહાવાક્યને સાચા અર્થમાં પામવું હોય તો આત્મ નિરીક્ષણ માટેનું એક માત્ર સાધન છે, દૈનિક નોંધપોથી.

જીવનમાં પ્રસન્નતાપૂર્વક દિવસો વિતાવવા હોય તો, આ પ્રકારના વિવિધ ગુણોની ખીલવણી પ્રત્યે જાગ્રત રહી એ પ્રકારનાં પુસ્તકો, વ્યક્તિઓના સમાગમમાં આવી યોગ્ય માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત કરતા રહેવાથી જીવનમાં હતાશાની માત્રા જરૂર ઘટાડી શકાશે, અને જીવનમાં નિરાશા નહીં આશા, શોક નહીં અશોક, નિષ્ફળતા નહીં સફળતા, ઉદાસીનતા નહીં પ્રસન્નતા, જેવા હકારાત્મક ભાવ આપ વધુ પ્રમાણમાં અનુભવી શકશો. આ માટે જીવનમાં સ્વપ્રયત્નોની સાથો સાથ અંતરથી અંતર્યામીને અરજ (પ્રાર્થના)નું પ્રસાદ સંગીત પણ હંમેશા વહાવતા રહેવું. આપનો સહુનો અંતર્નાદ અંતર્યામી સુધી જરૂર પહોંચે, અને જીવનનાં વિવિધ ક્ષેત્રોમાનું ખેડાણ આપ સફળતાપૂર્વક કરી શકો એવી શુભકામના.*

Scanned with CamScanner

રાષ્ટ્રીય એકતા માટે શાસ્ત્ર (શિક્ષણ) જ ઉપાડવું પડે.

- પ્રા. પ્રફુલ્લસિંહ જે. રાજ.

રાષ્ટ્રીય એકતા (ભાવાત્મક એકતા) આજે ભારતનો પ્રાણપ્રશ્ન બન્યો છે. કોઈપણ દેશમાં શાંતિ અને એકતા વગર સ્થિર રીતે પ્રગતિ સાધી શકાય નહીં તે નિર્વિવાદ બાબત છે. "કૃણ્વંતા વિશ્વં આર્ય"ની ગર્જના કરવાવાળા આપણા ઋષિઓ(મહામાનવો) "વસુધૈવ કુટુંબકમ્"ની ભાવના આખા વિશ્વમાં લઈ ગયા હતા. સમાજજીવન, ઉદ્યોગો, ખેતી, ધર્મ વગેરેની બાબતમાં ભારત વિશ્વને માર્ગદર્શકરૂપ હતું. અને આજે એક વખતનું બધી જ બાબતમાં ધનિક એવું રાષ્ટ્ર સાવ "ગરીબ" બની બેઠું છે. વૈચારિક દુષ્કાલમાં પીડાતું રહેલું છે. રાષ્ટ્રીય એકતાના મહત્વ અને સમજ માટે ટી.વી. પર કાર્યક્રમો આપવા પડે અને શાળા કૉલેજમાં તેનાં પાઠો રાખવા પડે એ આજના ભારતની મોટામાં મોટી કમનસીબી નથી? છેલ્લા ૧૦-૧૫ વર્ષથી બનતી ઘટનાઓને લીધે શાસકો-સુધારકો,શિક્ષણકારોની આંખો ખૂલી છે. અને તેઓ રાષ્ટ્રીય ઐક્ય બાબતમાં કંઈ કરવું જોઈએ તેવું વિચારતા થયા છે. પરંતુ તેમણેસૂચવેલા પગલાં અધૂરાં, અપૂરતાં અને માત્ર કાગળ પર જ રહ્યાં છે.

ભારતને તેની પરિપક્વતા પ્રાપ્ત કરવામાં ઘણા બધા પરિબળો અવરોધરૂપ છે; ભૌગોલિક વિષમતા એક પરિબળ ખરું જ. થોડાક શહેરો અને બીજી બાજુ ખૂબ નાના ગામડાં, પહાડો અને મેદાનો, પાણીથી ભરપૂર નદીઓ અને ચોમાસા બાદ કોરી નદીઓ, રણ પ્રદેશ અને ૫૦૦ ઇંચ વરસાદના પ્રદેશો વગેરે ભૌગોલિક અસમાનતાઓ ઉપરાંત ઐતિહાસિક બાબતો પણ અવરોધરૂપ રહી છે. સાંસ્કૃતિક વિકાસની પાછલી સદીઓમાં આ દેશે ઘણી બધી વિદેશી પ્રજાના આક્રમણો સહન કર્યા. આજે આ દેશમાં સળગતા બની રહેલા જ્ઞાતિવાદ, ભાષાવાદ, પ્રાંતવાદ, રાજકીય પક્ષોની વિપુલતા, ધર્મસંપ્રદાયના મતભેદો, ઊંચનીચ, ગરીબ-તવંગર, ભણેલા-અભણના ભેદોને લીધે સામાજિક તંગદિલી વધી છે. અને રાષ્ટ્રીય એકતાનો પ્રશ્ન વિકટ બન્યો છે.

ભૂતકાલિન દૂષણો, અધર્મ, જ્ઞાતિભેદ, અસ્પૃશ્યતા, સ્ત્રીની હીન દશા વગેરેને લીધે સામાજિક તંગદિલી ઊભી થઈ છે. સમાજ ભેદભાવમાં રાચતો થયો છે. આજે તો એકબીજાનું ગળું કાપવા સુધી વાત પહોંચી છે. વળી, લૂલી લોકશાહી શાસન વ્યવસ્થાએ તંગદિલી ઊભી કરી છે.લોકશાહીમાં સત્તા માટે ચાલતાં ગજગ્રાહ,ધારાસભ્યો વગેરેની તકસાધુતા, અમલદારોની રૂશ્વતખોરી, વગેરેને લીધે ગંદુ રાજકારણ જિલ્લો-તાલુકો છોડી સામાન્ય માણસના ઘર સુધી પહોંચી ગયું છે. ગંદા રાજકારણને લીધે જ્ઞાતિ, ધર્મ, જાતિ અને પૈસાનું વર્ચસ્વ ઊભું થયું છે.

લોકશાહીએ જગાડેલી અપેક્ષાઓ અને એને સંપૂર્ણપણે સિદ્ધ કરવાની અશક્તિને લીધે તંગદિલી વધતાં રાષ્ટ્રીય એકતા પર વિઘાતક અસરો પહોંચી છે. સરકાર દ્વારા પછાત જાતિઓના ઉદ્ધાર માટેના પ્રયાસો, કેળવણી અને રોજગારી વધારવાના પ્રયાસોને લીધે આમજનતાની અપેક્ષાઓ વધતી ગઈ. અપેક્ષાઓ અને સિદ્ધિ વચ્ચે અંતર વધતું ચાલ્યું, લોકોની જીવનધોરણ ઊંચું લઈ જવાની ઝંખના તીવ્ર બનતી ગઈ. આ ઝંખના પૂરતા પ્રમાણમાં ન સંતોષાતા નિભ્રાંતિ અને હતાશા આવી. એમાંથી કડવાશ જન્મી. અંતે હિંસાના રૂપમાં ફેરવાઈ ગઈ.

વળી, ભારતમાં લઘુમતિઓમાં પોતાના અધિકારો વિશેની તીવ્ર સભાનતા ઊભી થઈ છે. સરકાર અને રાજકીય પક્ષો દ્વારા તેમને અનેક પ્રલોભનો આપી પંપાળવામાં આવી રહી છે. રાજકીય સમાજનું અનેક જૂથોમાં વિભાજન અને લઘુમતિઓમાં વધતી જતી અધિકારોની સભાનતા એ લોકશાહીની સ્થિરતા અને રાષ્ટ્રીય એક્તા માટે ભયકારક છે.

લોકોની આર્થિક અવદશા, રાજકીય તકવાદ, રુશ્વતખોરી, અપ્રમાણિકતા, કૂપમંડૂકતા, બિન જવાબદારી અને સ્વાર્થીપણું જેવા અનિષ્ટો આપણા દેશમાં વધતાં ગયાં છે. ભણેલાં પણ આવાં અનિષ્ટોની જાળમાં ફસાયા છે.અલગતાવાદી પ્રવૃત્તિઓ, કામદારો અને વિદ્યાર્થીઓના હિંસક તોફાનો, કોમી રમખાણો વગેરે રાષ્ટ્રની એકતા પર કુઠરાઘાત કરે એવી ખતરનાક પ્રવૃત્તિઓનું ઝેર દેશભરમાં ફેલાતું જાય છે.

કોઈ પણ દેશમાં સ્થિરતા સાથે ઝડપી પ્રગતિ ત્યારે સાધી શકે જ્યારે તે દેશમાં આંતરિક સ્થિરતા જળવાતી હોય. ભારત દેશમાં આપણે ઉપર ચર્ચા કરી તે કારણોને લીધે સામાજિક તંગદિલી વધી છે. અને રાષ્ટ્રીય એકતા ખોરવાઈ ગઈ છે. આઝાદી પછી આપણા દેશમાં કહેવાતા સમાજ સેવકો અને દંભી રાજકારણીઓએ આ પ્રશ્ન બાબતે એટલું બધું બગાડ્યું છે કે તેને સુધારતાં સુધરતાં વર્ષો નીકળી જશે. આ માટે "આપણે સૌ એક દેશના નાગરિકો છીએ" એવી ભાવના પ્રત્યેક હૃદયમાં પ્રગટાવવી પડશે. માણસ માણસને એક કરવા પડશે.

આજે માણસને માણસની નજીક લઈ જવામાં, રાષ્ટ્રીય એકતા સાધવામાં વિજ્ઞાન અને રાજકારણ નિષ્ફળ ગયા છે. અરે, આજનો કહેવાતો ધર્મ પણ નિષ્ફળ ગયો છે. ત્યારે માણસને એક કરવાનું કામ કોણ કરશે? કોના શરણે આપણે જઈશું? ડૉ. રાધાકૃષ્ણ કહે છે,

Scanned with CamScanner

'રાષ્ટ્રીય એકતાનું ચણતર ઈંટ અને ચૂનાથી ન થઈ શકે, પરંતુ એતો ખૂબ શાંતિથી મનુષ્યના હૃદયમાં અને મનમાં વિકસવી જોઈએ. એ પ્રક્રિયા જ શિક્ષણની ખરી પ્રક્રિયા છે.'

આ પ્રશ્નનો ઉકેલ લાવવા માણસોના હૃદય સુધી પહોંચવું પડે. એક જ વખત નહીં પણ વારંવાર પહોંચવું પડે. કેવળ વાણી વિલાસ કરીને નહીં પણ સદવર્તન દ્વારા પહોંચવું પડે. આ ભગીરથ કાર્ય આજે સાચું શિક્ષણ અને શાસ્ત્રો જ કરી શકશે બાકી કોઈ પાસે આશા રાખવી વ્યર્થ છે.

નવી પેઢીમાં રાષ્ટ્રીય એકતા ઊભી કરવાથી અને તેને દ્રઢ કરવાથી જ આ પ્રશ્ન લાંબા ગાળે હલ થઈ શકે. શિક્ષણમાં પૂર્વ પ્રાથમિકથી માંડીને યુનિવર્સિટી સુધીના અભ્યાસમાં આ પ્રશ્નને લગતી બાબતો, પ્રવૃત્તિઓ આમે કરી લેવી જોઈએ. પ્રાથમિક અને માધ્યમિક સ્તરે આ કાર્ય સુંદર રીતે થઈ શકે. બાળકો આ સમજની સારી એવી કક્ષાએ પહોંચ્યાં હોય છે. બાળકોમાં સહિષ્ણુતા, સંવેદનશીલતા, લાગણીશીલતા, સમજદારી, કૃતજ્ઞતા આ સ્તરે ખીલવવાની જરૂર છે. પરંતુ સાથે એ બાબત પણ સાચી જ છે કે,રાષ્ટ્રીય એકતાના પાઠો રાખી દેવાથી કંઈ વળશે નહીં. શિક્ષણની સાથે સંબંધકર્તા-શિક્ષકો, વાલીઓ, સંચાલકો અને સરકારે પણ આ બાબતમાં અનુકરણીય વર્તન કરી દ્રષ્ટાંત પુરાં પાડવાં ઘટે.

શિક્ષકોએ વર્ગમાં રાષ્ટ્રીય એકતાનાં ગીતો ગવડાવી-ભણાવી છટકી જવાનું નથી. સૌ પ્રથમ તો શાળા કૉલેજમાં તેઓએ "એક જ કુટુંબના સભ્ય છીએ" તેવી ભાવનાથી કામ કરી દેખાડવું પડે. વળી વિદ્યાર્થીઓને વિવિધ અનુભવો પૂરા પાડી ધર્મ, જ્ઞાતિ વગેરેના ભેદભાવો ભૂલાવી દેવા જોઈએ. શિક્ષકો હૃદયથી કામ કરી શકે તો આ કામ સરળ છે.

ભાવાત્મક એકતા એ હૃદયને સ્પર્શતો પ્રશ્ન છે. લોકોના હૃદય સુધી પહોંચવાનું કામ 'શાસ્ત્ર' જ કરી શકે. શાસ્ત્ર જ માનવને તેનો સાચો ધર્મ બતાવે. આજે જ્યારે ધર્મ અને સાંપ્રદાયોને લીધે રાષ્ટ્રીય એકતા પર જોખમ ઊભું થયું છે. ત્યારે "આપણે સૌ એક જ પિતાના સંતાન" આ વિચાર ઘરે ઘરે, વ્યક્તિએ વ્યક્તિએ લઈ જવાનું કામ મહાપુરુષો, સંતો જ કરી શકે. સાચા સંતોનું સ્થાન લોકોના હૃદયમાં હોય છે. ત્યારે

"Divin brother-hood of man under the father-hood of the god."

નો વિચાર સદવિચાર તેઓ દ્વારા ગામે-ગામ, ગલીએ-ગલીએ, ઘરે-ઘર પહોંચે તો ધર્મ સંપ્રદાયના ઝઘડા તો ઠીક, બધા જ પ્રશ્નોનું નિરાકરણ આવી શકે. સાચા ધર્મની અંદર વ્યક્તિ, કુટુંબ, રાજ્ય દેશ અને વિશ્વના વિકાસની વાત આવી જ જાય. માનવ માનવને જોડનારી સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિના પ્રણેતા પૂજ્ય પાડુંરંગ શાસ્ત્રી આઠવલેના શબ્દોમાં કહીએ તો **"કોઈપણ ધર્મમાં સર્વધર્મ સમભાવ જ નહીંપણ સર્વધર્મ સ્વીકાર આવવો જોઈએ."** સર્વધર્મ સમભાવમાં આપણે અળગા રહીએ છીએ. પણ પ્રત્યેકની સર્વધર્મ સ્વીકારની તૈયારી હોવી જોઈએ. ધર્મ એ જીવનને વળાંક આપવા માટે છે: તેથી તે આવશ્યક છે. ધર્મ એ મા જેવો છે. જેમ મા બાળકને ઉછેરે તેમ ધર્મ વિના બાળકનું ઘડતર કોણ કરે? બાળકને 'મોરાલિટી કોડ ઓફ કંડક્ટ' કોણ સમજાવશે? આજે ભણેલા લોકોએ ધર્મનો વિચાર જ છોડી દીધો છે. અનેતે વ્યક્તિગત રીતે કરવાનો છે તેમ સમજે છે. વૈયક્તિક રીતે ધર્મ આચરો અને ભક્તિ કરો તેમ કહે છે. પણ ફક્ત આ વૈયક્તિક બાબત નથી. 'ભક્તિ ઈઝ સોશીયલ ફોર્સ' ભક્તિથી બધી જ સમસ્યાઓ ઉકલી શકે છે. પૂ. પાડુંરંગ શાસ્ત્રી આઠવલેજીએ ભક્તિની બેઠક ઉપર કામ કરીને-કરાવીને ધર્મ, જાતિ ભાષા, પ્રદેશ, ઊંચનીચ, ગરીબ, તવંગર, ભણેલા-અભણ વગેરેના ભેદભાવ દૂર કરવાનો તેમનો પ્રામાણિક પ્રયત્ન છે.તેમણે "આપણે સૌ એક જ પિતાના સંતાનો"નો મંત્ર આપી, માણસમાં માણસાઈનું વાવેતર કર્યું છે. જે શક્તિએ મને નિર્માણ કર્યો તેટલો જ બીજાને પણ નિર્માણ કર્યા પછી ભેદભાવ શા માટે? આ ભેદના છેદ ઊડાડનાર વિચાર ધીરે ધીરે સમાજમાં આવતો જાય છે. વ્યક્તિમાં આત્મગૌરવ અને પર સન્માનની ભાવના ઊભી થતી જાય છે. "લોહી જુદાંને વળી જાતો અનેક છે." લોહી બનાવનારો સૌનો તો એક છે.

આ પાયાનો અને ક્રાંતિકારી વિચાર ધીરે ધીરે ગુંજતો થાય તો ભાવાત્મક એકતા આપોઆપ સધાય જાય. લોકોમાંથી પારકાપણું કાઢવાની જરૂર છે.

આજે આપણે સૌ પ્રથમ માનવી છીએ, ત્યાર બાદ ભારતીય છીએ. પછી જ અમુક ધર્મના છીએ એવી લાગણી ઊભી થવી જોઈએ. પ્રથમ બેઠક 'પ્રભુનું ઉત્કૃષ્ટ સર્જન માનવ છે.' તેને આપીએ બીજી બેઠક "દુર્લભં ભારતે જન્મં"ને આપીએ અને ત્રીજી બેઠક ભલે ધર્મને આપીએ પણ તે 'માનવ ધર્મ'ને આપીએ. આજે જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ કે ભાવિ નાગરિકો છે તેમને જીવનનું ભાથું ક્યાંક મળતું નથી ત્યારે શિક્ષણમાં જીવનલક્ષી બાબતોને વણી લેવાની તાતી જરૂર છે. શિક્ષણમાંથી જીવનલક્ષી બાબતોની જ્યારથી ઉપેક્ષા થઈ છે. ત્યારથી ભાવાત્મક એકતાનો અભાવ અને બીજી ઘણી સમસ્યાઓનો જન્મ થયો છે. માણસની બુદ્ધિને સદવિચારનું સ્નાન વારંવાર કરાવવું પડશે. આ માટે ભારતના પ્રત્યેક નાગરિકે ઉઠવાનું છે, જાગવાનું છે, ને કામે લાગવાનું છે. વળી, શિક્ષિતોની બહુ મોટી જવાબદારી છે. વ્યક્તિ વ્યક્તિમાં માનવધર્મ લઈ જવા, કટિબદ્ધ થવાનું છે. રાષ્ટ્રીય એકતાનો પ્રશ્ન લોકોના હૃદય સુધી સદ્‌વિચારો લઈ જવાથી જ ઉકલી શકે.

* * *

શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય પ્રસ્તુતતા

પ્રિ. ડૉ. ડી. જી. નાયક

શિક્ષણમાં આજે સર્વત્ર ઉચાટ છે. સર્વત્ર આપણને ખામી દેખાય છે. આજે શિક્ષણનાં અંગોમાં આપણને ઉદાસીનતા નજરે પડે છે. આજે ઉચ્ચ શિક્ષણને બદલે નિમ્ન શિક્ષણ મળી રહ્યું છે.

આપણા રાષ્ટ્રની જે સમસ્યાઓ છે, તે સમસ્યાઓના મૂળમાં શું છે? કોઈને રોગ થયો હોય તો રોગી ડોક્ટર પાસે જાય, ઉપચાર બરાબર કરવામાં આવે તો તે સાજો થાય. નિદાન જ બરાબર ન કરવામાં આવે તો દર્દીનું મૃત્યુ પણ થાય. આ જ રીતે શિક્ષણમાં નિદાન થાય છે તેનો ઉપચાર યોગ્ય રીતે થવો જોઈએ, તે બાબતમાં શિક્ષણશાસ્ત્રીઓ નિષ્ફળ ગયા છે. રાષ્ટ્રની કોઈ ચોકક્સ પ્રકારની તરાહ નથી. એટલે જ્યાં સુધી શિક્ષણની કોઈ સંગીન પ્રણાલી કે પ્રથા ઊભી ન થાય, ત્યાંસુધી સમસ્યાઓનું નિવારણ કરવું અશક્ય છે. રાષ્ટ્રને જો સંગીન બનાવવું હોય તો પ્રથમ ધ્યાન શિક્ષણ પર આપવું પડે, તે રાષ્ટ્રની કરોડરજ્જુ છે. રાષ્ટ્રની આકૃતિ વિકૃત થવાનું કારણ શિક્ષણમાં વિકૃતિ દાખલ થઈ છે. જે પ્રણાલી દાખલ થઈ હતી તેમાં અંગ્રેજી શિક્ષણ પ્રથાની પ્રણાલી ચાલુ રહી, તેના કારણે વિકૃતિ વધતાં રાષ્ટ્રની આકૃતિ આપણે સુડોળ બનાવી શકયા નથી. રાષ્ટ્ર સમક્ષ અનેક સમસ્યાઓ છે. રાષ્ટ્રને કોરી ખાતી સૌથી મહત્વની સમસ્યા હોય તો આજે રાષ્ટ્ર સંપહીન થયું છે. સરદાર પટેલની જે કલ્પના હતી, તેમાંથી ધીરે ધીરે પ્રદેશવાદ, જ્ઞાતિવાદ, આતંકવાદ જેવાં દૂષણો વધ્યાં ને પરિણામેજોઈ શકીએ છીએ કે પંજાબ, કાશ્મીર, બંગાળ અને મદ્રાસની સ્થિતિ કથળી છે. અને વધારે ને વધારે ખતરનાક ઘટનાઓની પરંપરા ઊભી થઈ છે. આપણા બે મહાન નેતાઓની હત્યા થઈ, શ્રીમતી ઈન્દિરા ગાંધી અને શ્રી રાજીવ ગાંધી.

આ ઉપરાંત બીજી મહત્વની સમસ્યા છે ભ્રષ્ટાચાર...... આ ભ્રષ્ટાચાર બીજા ક્ષેત્રોમાં તો ફૂલ્યો ફાલ્યો, પણ શિક્ષણ જેવા ઉમદા ક્ષેત્રમાં પણ હવે તે જોવા મળે છે. તેના પોષણ માટે જવાબદાર છે... આર્થિક અસમાનતા. ૬૦% લોકોની માથાદીઠ આવક રૂ. ૨૦ કરતાં ઓછી છે. ૧૦ ટકા લોકોની આવક ૨૫ પૈસા કરતાં ઓછી છે. ૪૦ ટકા લોકોની માથા દીઠ આવક તો કદાચ તેમને પેટ પૂરતી ચાલી શકતી નથી. આર્થિક અસમાનતાની વાત કરીશું તો ગરીબી રેખાનો આંક વધતો જાય છે. પહેલાં ૨૦ રૂ. થી ઓછી ત્યાર બાદ ૪૫ રૂ. થી ઓછી આવક હોય તે ગરીબી રેખાની નીચે આવતા હવે રૂ. ૬૦ થી ઓછી આવકવાળા ગરીબી રેખા નીચે આવે છે.

આઝાદી પછી નવી ગરીબી દાખલ થઈ છે. પગારમાં વધારો થયો છતાં પણ સામાન્ય નાગરિક પોતાનું બજેટ સરખુ કરી શકતો નથી, બે છેડા ભેગા કરી શકતા નથી. ૨૦ ટકા લોકો ખરેખર ધનાઢ્ય છે. તેમણે બધા જ સુખો મેળવ્યા છે. અમીરોમાંથી નવા અમીરો ઊભા થયા છે. આર્થિક અસમાનતા વધતી જ જાય છે. આર્થિક અસમાનતાની ખીણ સાંકડી થવાને બદલે વિકસતી ગઈ છે. અને આ આર્થિક અસમાનતામાંથી જ ચોરી, લૂંટફાટ વગેરે સમસ્યા ફૂલી ફાલી છે.

સૌથી વધારે અગત્યની સમસ્યા સત્તાના કેન્દ્રીકરણની છે. નિર્ણય લેવાની પ્રથામાં ખામી છે. યથોચિત રીતે નિર્ણયો લઈ શકાતા નથી. આપણી લોકશાહી ૪ વર્ષને ૩૬૪ દિવસ ઊંઘે છે. એક દિવસ..... મતદાનને દિવસે જાગે છે. સત્તાનું કેન્દ્રીકરણ થાય એટલે હિટલરશાહી અને તુમારશાહી જેવા અનિષ્ટો પેદા થાય છે.

આજે જીવનમાં ડરવૃત્તિ ઘણી દાખલ થઈ ગઈ છે. અસામાજિક તત્ત્વોની વિરૂદ્ધમાં કશું કરી શકતા નથી, ભીરુતા આજે સર્વત્ર ફેલાઈ ગઈ છે. "રઘુકુળ રીત સદા ચલી આઈ, પ્રાણ જાય પર વચન ન જાય." આજે હવે તેનાથી ઉલ્ટુ થઈ ગયું છે. "વચન જાય પણ પ્રાણ ન જાય." ખાસ કરીને શિક્ષણ ક્ષેત્રે જોઈએ તો ઓછું કામ કરીને વધારે પગાર મેળવવામાં શિક્ષક જરાય ખંચકાટ અનુભવતો નથી. સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં ઠેર ઠેર અકર્મણ્યવાદનાં દર્શન થાય છે. અકર્મણ્યવાદ એટલા વધારે પ્રમાણમાં દાખલ થઈ ગયો છે કે, ઓછામાં ઓછું કામ કરવું એ જ વિચાર ઘર કરી ગયો છે. નિષ્ઠાનો વિકલ્પ રહ્યો નથી. કોઈ પણ કામ કરાવવું હોય તો આજીજી કરવી પડે છે. ફાઈલ નીકળતા કેટલી વાર લાગે છે..... અને આવા અકર્મણ્યવાદે પગપેસારો ન કર્યો હોય એવું કોઈ ક્ષેત્ર બાકી રહ્યું નથી."

અમેરિકામાં જીવન જીવતો માનવી બે બાબતો તરફ વળ્યો છે. (૧) આક્રમકતા (૨) ડ્રગ્સ.

આક્રમકતા એટલે... માધ્યમિક શાળાના ૬૫ટકા બાળકો હાથમાં સાધન લઈને શાળામાં દાખલ થાય છે. ડ્રગ્સ લઈને ૮૦ ટકા બાળકો દાખલ થાય છે.

Scanned with CamScanner

આક્રમકતા ક્યાંથી આવી? રામાયણ સિરીયલ ચાલુ થઈ ત્યારે, કે ચાલતી હતી ત્યારે નાના બાળકો તીરકામઠા ચલાવતા
હતા. રેગન રાષ્ટ્રપતિ હતા ત્યારે, આક્રમકતાના રમકડા સૌથી વધુ વેચાતા હતા. વિદ્યાર્થીઓ એટલા બધા આક્રમક થયા કે બંદૂક
લઈને વર્ગમાં દાખલ થાય છે, કે જેઓ ભવિષ્યના નાગરિક છે, સમાજશાસ્ત્રી છે.
ડ્રગ્સ, તેની સીધી અસર આપણી બરોડાની હોસ્ટેલ, મુંબઈની હોસ્ટેલ કે સુરતની શાળાના મેદાનમાં ઊભા રહેતા વિદ્યાર્થીઓ
પર પડી છે. શ્રી વિષ્ણુભાઈ પંડિતે એક પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે આ બધી સમસ્યાને સારા શિક્ષણ દ્વારા દૂર કરી શકાય.

સારું શિક્ષણ કોને કહેવું? આજે આખુ વિશ્વ સંકટમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે. અસભ્યતાના સંકટમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે. અવિવેક પણ દરેક જગ્યાએ જોવા મળે છે. આ મુશ્કેલીમાંથી બહાર આવવા શિક્ષણની પુનઃવિચારણા કરી છે, બુનિયાદી તાલીમની વ્યવસ્થા છે. શૈક્ષણિક તંત્ર બધે જ મધ્યસ્થ છે.

આપણે સૌ તનાવપૂર્ણ સ્થિતિમાં જીવી રહ્યાં છીએ. We are living in tension. આ Tension ક્યાંથી આવ્યું? વૈદિક નિદાનમાં જોવા મળ્યું છે કે, તેનાથી અલ્સર જેવા રોગ થાય છે, આપણે ટેન્શનમાંથી મુક્ત થવું જોઈએ. ટેન્શનના કારણે માણસ અંદરથી અને બહારથી ખખડી ગયો છે. બિલકુલ અસ્તવ્યસ્ત છે. મનુષ્ય દેહ મળ્યો છે. પણ ચિત્ત માનવીનું નથી મળ્યું. તેથી જ તો માનવીય દ્રષ્ટિનો અભાવ જોવા મળે છે. પ્રેમ, દયા, કરુણા, સહકાર આ બધાં તત્વ માનવીને માનવ બનાવે છે જે શિક્ષણ દ્વારા જ શક્ય છે. આ પ્રકારના ગુણો કેળવાય એવું વાતાવરણ કેળવણી દ્વારા સર્જી શકાય.

આજનો માણસ તો વરૂ કરતા પણ વધારે ઘાતકી બન્યો છે. શહેરમાં જઈ જઈ ને શહેરની સંસ્કૃતિની અસર ગામડા સુધી પહોંચી છે, અને ગ્રામ્ય વિસ્તારો પણ બગડી ગયા છે. જો આપણે માણસને સુધારવો હોય, માણસને સાચો નાગરિક બનાવવો હોય તો માત્ર એક દવા છે.... સારૂં શિક્ષણ. આ સારા શિક્ષણ અંગેની જ્યાં સુધી વ્યવસ્થા ન થાય, એટલે Good educationની વ્યવસ્થા ન થાય ત્યાં સુધી બધું વ્યર્થ છે. આ બધી સમસ્યાઓથી માણસનું મન ડહોળાયું છે. માણસના મનમાં..... ચિત્તમાં...... યુદ્ધ પ્રગટે છે. આથી માણસના મનને શુધ્ધ બનાવવા સંસ્કારોથી ધોવું જરૂરી છે. બુધ્ધિનું આક્રમણ મોટું છે. ચિત્ત જ અશુધ્ધ છે. તેમને શાંતિના પાઠો શીખવવા જોઈએ. ઘરથી માંડી સમાજ સુધી માનવીને વિવિધ સમસ્યાઓ ઘેરી વળી છે. તેથી માનવી સમતોલન ગુમાવી બેઠો છે. કોઈને હણી દે છે. તે જંગલી પ્રાણી કરતા વધુ વિચિત્ર બન્યો છે. આપણે ત્યાં ગુજરાત વિદ્યાપીઠમાં શીખવાય છે તેમ સંસ્કૃતિની સજ્જતાના પાઠો શીખવવા જોઈએ.

ગાંધીજીએ અહિંસાની ચળવળ શરૂ કરી હતી. ગોબાચેવની શુધ્ધ સંગઠિત વિશ્વની વિચારસરણી જોવા મળી. આજે હવે દુનિયાના દેશો યુધ્ધથી થાક્યા છે. શાંતિના નગરો ઊભા કરે છે. શાંતિ માટેની વિદ્યાપીઠો શરૂ થઈ છે. ત્યારે ભારતમાં પણ આજે શાંતિ માટેની કેળવણી અને શ્રમને મહત્વ મળવું જોઈએ. ચીનમાં યુનિ.માં શિક્ષણ સાથે કામ અપાય છે. Half day school અને Half day workની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.

જાપાન, ૧૯૬૪ બીજા વિશ્વ યુધ્ધ દરમિયાન ભાંગીને ભૂક્કો થઈ ગયું ત્યારે ૧૦૦ શિક્ષકોને લશ્કરી છાવણીમાં તાલીમ આપી, જાપાનની શાળામાં મોકલવામાં આવ્યાં હતા. જાપાનમાં આજે વધુ વિકાસ થયાના પરિણામો આપણી નજર સમક્ષ છે. આ પ્રકારના ઉત્તમ પરિણામો માટે (૧) શ્રમ પ્રત્યેની પ્રતિષ્ઠા અને (૨) માનવીઓને શિક્ષણ આપવું. આ બે બાબતો જરૂરી છે.

શિક્ષણ એક અજોડ સાધન છે. જેના દ્વારા પરિવર્તન થઈ શકે છે. ચીન, જાપાન, જર્મની જેવા દેશો આ બાબતોને પૂરતુ મહત્વ આપે છે. તેથી જ ઉન્નતિ કરી આગળ વધી શક્યા છે.

ભારતની સમસ્યાઓ ઉકેલવા આપણે રાષ્ટ્રને સુસંગત એવી વ્યવસ્થા ઊભી કરવી જોઈએ. ૨૧મી સદીના પડકારોને પહોંચી વળવા તે માટેના કૌશલ્ય, ટ્રેનિંગ વગેરેની વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ. રાષ્ટ્રને દુનિયાના નકશામાં અગ્ર હરોળમાં મૂકવું હોય તો એ માટેનું શ્રેષ્ઠ સાધન માત્ર શિક્ષણ જ છે.

અંતમાં એટલું કહીશ કે, માણસ જે ક્ષેત્રમાં પડે તેમાં પ્રમાણિકતાનું તત્વ હોય તો જ રાષ્ટ્રીય ઉન્નતિ શક્ય બને. શિક્ષણનું સ્તર ઊંચું હોય તો જ રાષ્ટ્રનું સ્તર ઊંચું લાવી શકાય, અને તો જ દુનિયાના નકશામાં ભારતનું સ્થાન ઊંચુ આંકી શકાય. અને તે માટે સૌથી પહેલા આ શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં શિક્ષકે નિષ્ઠાવાન બનવું જોઈએ.

-પ્રવચન માંથી સંકલિત

* * *

શિક્ષણ એટલે શિષ્ટાચાર માટેની તાલીમ અને દેશ તથા કુદરત પ્રત્યેનો પ્રેમ. -કૌટિલ્ય

Scanned with CamScanner

શિક્ષકનું મહત્વ

ડૉ. અશ્વિનભાઈ કાપડીયા.

આજ રોજ હું તમને શિક્ષકનાં વ્યવસાયની મહત્તા શું છે.....? તેના વિશે જણાવીશ. તમે બધા જાણ્યે-અજાણ્યે આ વ્યવસાયમાં જોડાવા માગો છો, કારણ કે તમે અહીં બી.એડ. કરી રહ્યાં છો.

શિક્ષણનું મહત્વ જેટલું આંકીએ એટલું ઓછું છે. શિક્ષક શું નથી કરી શકતો, શિક્ષક બધું જ કરી શકે છે. શિક્ષક ઘણું બધું સર્જન કરી શકે છે. શિક્ષક સુભાષચંદ્ર બોઝ, કનૈયાલાલ મુનશી પેદા કરી શકે છે. શિક્ષક સોક્રેટીસનું સર્જન કરી શકે છે.

સામાજિકરણમાં શિક્ષણ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. વર્ષો પહેલાં ભારત અંગ્રેજોનું ગુલામ હતું ત્યારે સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ, નેહરુ, ગાંધીજી જેવા વિદ્યાર્થીઓએ લાકડાની પાટલી પર બેસી વિચારો કર્યા, અભ્યાસ કર્યો અને વિચાર્યું કે જો અમેરિકા, ફ્રાન્સમાં આઝાદી લાવી શકાય છે, તો ભારતમાં તે શા માટે અશક્ય છે? અને તેઓએ તે કરી બતાવ્યું. આ હતો ડાયનેમિક વિચાર. અહીં ત્રીજો વિચાર પ્રથમ બે વિચારોની નીપજ છે. આમ શિક્ષક ડાયનેમિક છે, ક્રીએટીવ સર્જનકાર છે.

પરંતુ આજે આપણામાં શિક્ષણની તેજસ્વીતા હણાઈ ગઈ છે. જો શિક્ષક તેજસ્વી હશે તો રાષ્ટ્ર તેટલું જ તેજસ્વી બનશે, સમાજ વિકસીત થશે. આપણી આ સંહિતા ઈતિહાસને જો ૪૦-૫૦ વર્ષના ગાળામાં વિભાજીએ તો સ્પષ્ટ માલુમ પડશે કે પ્રથમ ૫૦ વર્ષ દરમિયાન આપણા શિક્ષણ દ્વારા અનેક નરરત્નો પેદા કરી શક્યા, જ્યારે આઝાદી પછી કેટલા નરરત્નો પેદા થયા? આઝાદી પછી આપણે અનેક સુધારા કર્યા, પણ એક પણ સુધારાને કેન્દ્ર ન બનાવી શક્યા. પંચવર્ષીય યોજનાનાં આયોજન માટે અનેક મિટિંગો ફાઈવ સ્ટાર હૉટલોમાં થાય છે. મિટિંગોમાં ૫ કે ૬ ભેગા થાય છે. મિટિંગમાં ૬,૭ અભિપ્રાય બાંધે છે. પરંતુ આવતી પંચવર્ષીય યોજના સુધી તે વણપુરાયેલા રહે છે. આ છે આપણું શિક્ષણ!

-શિક્ષક પોતે સમજશે તો શિષ્યની અંદર ચૈતસિક ઉત્ક્રાંતિ કરી શકશે.

શિક્ષણને પોતાની ઊંચાઈ હોય છે તેની પર્સનાલિટી ટાવર બની જાય છે, તે અધિકાર ફક્ત શિક્ષકને છે. જેથી શિક્ષકને ગુરુ કહેવાય છે, ગુરુ એટલે બધા કરતા મોટા.

ગુરુ એ જે અંધકારમાંથી પ્રકાશ તરફ લઈ જાય, અજ્ઞાતથી જ્ઞાત તરફ લઈ જાય. શિક્ષક એ છે કે, જે સૌથી ઊંચે બેસી બધાનું નિરીક્ષણ કરી શકે. તમે એવરેસ્ટ સર કરનાર તેનસિંગ અને હિલેરીથી પરિચિત છો. જે દુનિયાનું ઊંચામાં ઊંચું શિખર છે, જે અશક્ય છે તેને શક્ય કરી બતાવ્યું. તેનસીંગ પોતે અભણ હતો તે ફક્ત શેરપા હતો, ઘેટા બકરાં ચારતો હતો. અમેરિકાનો એક ભણેલો વ્યક્તિ પણ ન કરી શકે તે એક અભણ વ્યક્તિએ કરી બતાવ્યું.

પરંતુ તેમાં તેને ઘણી મહેનત કરવી પડી હતી. તે ટેકરી પર બકરાં ચારતો હતો. બપોરે તે સૂઈ જાય,તે દરમિયાન ઘેટાં-બકરાં ઊંચે ચઢી જતાં હતાં. તેને નીચે લાવવા તે ઉપર ચઢતો હતો.ઘણી વખત નિષ્ફળતા મળતી હતી. પરંતુ તેના પ્રયાસો ચાલુ રહ્યા. અંતે અનેક નિષ્ફળતાના સરવાળારૂપે તેણે એવરેસ્ટ પર સફળ આરોહણ કર્યું. અહીં તેના વખતો વખતના પ્રયાસો જરૂરી બન્યા, આવા પ્રયાસોથી આટલી અશક્ય ઘટના પણ શક્ય થઈ પડી, આ શિક્ષણનો પ્રતાપ!

શિક્ષકે પણ જીવનની ટોચ પર પહોંચવું જોઈએ તો જ તેને આખું જીવન દેખાય, અને જો જીવન દેખાય તો તે અન્યને રાહ બતાવી, અન્યનું જીવન સર્જન કરી શકે. એ માટે દરેક શિક્ષકે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

જગતની અંદર, જીવનની અંદર કંઈ જ અશક્ય નથી. ફક્ત તે કાર્ય પાર પાડવા માટે મજબૂત સંકલ્પ બળ જોઈએ. શિક્ષણ એ એક સાધન,સંકલ્પ અને ચિંતન છે,તે માટે ઈશ્વરની ઓળખની જરૂર રહેતી નથી. દુનિયાના લગભગ મોટા ભાગના મહાન વ્યક્તિઓ શિક્ષક જ હતા.

શિક્ષક બનવા માટે નિષ્ઠા, આત્મગૌરવ અને પામરતાને ખંખેરવાની જરૂર છે. ડૉ. રાધાકૃષ્ણનને સવાલ પૂછ્યો હતો કે તમારો જન્મ દિવસ રાષ્ટ્ર કઈ રીતે ઉજવે? તો તેમણે તે દિવસ શિક્ષકદિન તરીકે ઉજવવા કહ્યું હતું. શિક્ષક બનવું એ ઈશ્વરની કૃપા છે.

શ્રી જગદીશચંદ્ર બોઝ, શ્રી રામન વગેરે શિક્ષક હતા. આમ શિક્ષક રાષ્ટ્રપતિ બની શકે, શિક્ષક વૈજ્ઞાનિક બની શકે, શિક્ષક ભગવાન પણ બની શકે, (આચાર્ય શ્રી રજનીશ) શિક્ષકે તે માટે પોતાની પામરતાને ખંખેરવી જોઈએ.

અંતે મારા હાર્દિક ધન્યવાદ, જ્યારે સમાજને સાચા શિક્ષકની જરૂર છે, ચિંતકની જરૂર છે ત્યારે તમે આ વ્યવસાય સાથે જોડાયા. તમારામાં એ તાકાત છે. એટલે જ ભગવાને આપ સૌને આ અવસર આપ્યો છે.

* * *

Scanned with CamScanner

કૉલેજ પ્રવૃત્તિનો સમગ્ર અહેવાલ (૧૯૯૨-૯૩)

કૉલેજમાં શૈક્ષણિક વર્ષ (૧૯૯૨-૯૩) દરમિયાન થયેલ સમગ્ર પ્રવૃત્તિઓનું નીચે મુજબ આલેખન કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં સમગ્ર પ્રવૃત્તિ ઊભરી આવે છે.

૧. કૉલેજનો સ્થાપના દિન:

સમગ્ર શિક્ષણ જગતમાં ગૌરવવંતા એવા (૫ સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૨)ના દિને "કૉલેજ ઑફ ઍજ્યુકેશન, ખરોડ."ની શુભ શરૂઆત થઈ હતી. જે આ વર્ષમાં એક વર્ષ પૂર્ણ કરીને બીજા વર્ષમાં પ્રવેશ પામી છે.

આ વર્ષે પણ તા. ૫ સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૨નાં દિવસે કૉલેજના સ્થાપના દિન તરીકે ઉજવણી કરવામાં આવી હતી અને વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સૌ પ્રાધ્યાપકોનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું.

૨. સતત શિક્ષણ કાર્યક્રમ (બ્લોક ટીચીંગ)

કૉલેજ ઑફ ઍજ્યુકેશન, ખરોડનાં તાલીમાર્થીઓની તાલીમના એક ભાગરૂપે તાલીમાર્થી ઓએ તા. ૨૮-૯-૯૨ થી ૧-૧૦-૯૨ દરમિયાન ચાર દિવસ માટે નીચે મુજબની શાળાઓમાં અધ્યાપકોનાં માર્ગદર્શન હેઠળ પાઠ આપ્યા હતા. (બ્લોક ટીચીંગ)

* શ્રી ડી. આર. જી. વિદ્યાલય, સાયણ
* શ્રી વી. એસ. પટેલ હાઈસ્કૂલ, કોસંબા.
* નવજીવન વિદ્યાલય, ભરૂચ.
* જ્ઞાનદીપ અનુપકુંવર બા હાઈસ્કૂલ, અંદાડા.

૩. મથક બહાર શિક્ષણ કાર્યક્રમ. (ઑફ કેમ્પસ)

સમગ્ર શૈક્ષણિક અને બિનશૈક્ષણિક તાલીમ ના ભાગરૂપે પ્રશિક્ષણ કૉલેજનો એક મહત્વનો કાર્યક્રમ એટલે ઑફ કૅમ્પસ.

તાલીમીર્થી મિત્રો શાળાની પ્રવૃત્તિઓથી માહિતગાર થાય, તથા શૈક્ષણિક અને સહશૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓનું સ્વતંત્ર રીતે આયોજન કરી તેનો અમલ કરી અનુભવો મેળવી શકે તે હેતુથી કૉલેજના તાલીમાર્થીઓનાં ચાર ગ્રુપો એક એક અધ્યાપક સાથે નીચે મુજબનાં સ્થળોએ ગયાં હતા. આ ઑફ કૅમ્પસ-તા. ૪-૧-૯૩ થી ૯-૧-૯૩ દરમિયાન યોજાયેલ હતો.

* શ્રીમતી એમ.એમ. ભક્ત હાઈસ્કૂલ, નેત્રંગ.
* જનતા માધ્યમિક શાળા, ખેરગામ.
* સંસ્કાર ભારતી વિદ્યાલય, નવસારી.
* શાંતિનિકેતન વિદ્યાવિહાર, સુરત.

આ દરમિયાન તાલીમાર્થી મિત્રોએ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિની સાથે, વિવિધ સ્પર્ધાઓ, સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ સુંદર રીતે યોજી કૉલેજનું ગૌરવ વધાર્યું હતું.

૪. તાલીમાર્થી મિત્રો માટે નિબંધ સ્પર્ધા તેમજ વકતૃત્વ સ્પર્ધા.

તાલીમાર્થી મિત્રોના વ્યક્તિગત વિકાસ માટે ઉપરોક્ત સ્પર્ધાનું આયોજન થયું હતું. જેમાં ૧૦-૧૫ તાલીમાર્થીઓએ ભાગ લીધો હતો, જેનું પરિણામ નીચે મુજબ છે.

Scanned with CamScanner

નિબંધ સ્પર્ધા

૧. નાયક દિવ્યાબહેન.
૨. દેસાઈ વિનય.
૩. દેસાઈ બેલાબહેન.

વક્તૃત્વ સ્પર્ધા

૧. નાયક દિવ્યાબહેન.
૨. દેસાઈ ખ્યાતિબહેન.

૫. પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે વક્તૃત્વ સ્પર્ધા.

એક પ્રવૃત્તિ ખરોડ, ગામની જ પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓને આવરી લેતી વક્તૃત્વ સ્પર્ધાનું આયોજન થયું હતું, અને તે માટે તાલીમાર્થીઓ તરીકે અનિલ મૈસુરિયા, દિવ્યાબહેન નાયક અને દેસાઈ ખ્યાતિ એ રૂબરૂ શાળામાં જઈ વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન પુંરૂ પાડયું હતું, અને સ્પર્ધા માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહિત કર્યા હતા. જેના ઈનામો ખરોડનાં (હાલ દ. આફ્રિકા) શ્રી છોટાભાઈ સદરે આપ્યા હતા. ઈનામોના વિજેતાઓ નીચે મુજબ છે.

૧. યોગેશકુમાર ગોપાળભાઈ પટેલ.
૨. આશિફ ઈ. અ. રહીમ બેરા.
૩. અસ્મા શબ્બીર જોગીયા.
૪. સુમૈયા ઈશ્હાક પટેલ.

૬. ટીમ ટીચીંગ

તાલીમાર્થીઓનાં અભ્યાસક્રમનાં એક ભાગરૂપે ટીમ ટીચીંગનો પ્રયોગ કરાયો હતો. આ કાર્યક્રમમાં તાલીમાર્થીઓએ પ્રા. જયેશભાઈ નાયકના માર્ગદર્શન હેઠળ સિસ્ટમ અભિગમ વિશે અને પ્રશ્નકળા વિશે સમજ આપી હતી. જેમાં ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ નીચે મુજબ છે.

(૧) અલ્લુ હાસિમ (પ્રમુખ)
(૨) દેવદત્ત જોષી
(૩) ભરત પટેલ
(૪) પંકજ પટેલ
(૫) અનિલ મૈસુરિયા
(૬) ચંદ્રકાંત પટેલ
(૭) કિશોર જરીવાળા
(૮) પ્રતિમાબહેન તળવેકર (પ્રમુખ)
(૯) બેલાબહેન દેસાઈ
(૧૦) માધવી જરીવાળા
(૧૧) દિવ્યાબહેન નાયક

Scanned with CamScanner

૭. ઈતર પ્રવૃત્તિ

અન્ય પ્રવૃત્તિઓમાં વિવિધ મહાનુભાવોનું પ્રવચન થયું હતું. સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન આમંત્રિત મહેમાનોએ નીચે મુજબ વકતવ્ય આપ્યું હતું.

૧. ડૉ. શ્રી દોલતભાઈ દેસાઈ
(વિષયઃ શિક્ષક કેવા હોવા જોઈએ?)

૨. ડૉ. શ્રી દિનુભાઈ નાયક (પ્રિન્સીપાલ બી.એડ. કૉલેજ, બિલીમોરા)
(વિષયઃ શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય પ્રસ્તુતતા)

૩. ડૉ. શ્રી સી. ઝેડ. શાહ (પ્રિન્સીપાલ બી. એડ. કૉલેજ, સુરત)
(વિષય : સ્વ-અધ્યન પધ્ધતિ)

૪. ડૉ. શ્રી મણીન્દ્ર ડે. (અધ્યાપક બી.ઍડ. કૉલેજ, બિલીમોરા.)
(વિષય : વસતી શિક્ષણ)

૫. ડૉ. શ્રી અશ્વિનભાઈ કાપડીયા (કૉલેજ અધ્યાપક, ભરૂચ.)
(વિષય :શિક્ષકનું મહત્વ)

૮. કૉલેજનો વાર્ષિક ઉત્સવ :

કૉલેજનો વાર્ષિક મહોત્સવ તા. ૨૪-૧-૯૩ના રોજ ખરોડ હાઈસ્કૂલનાં રમણીય પટાંગણમાં યોજાયો હતો. જેમાં મુખ્ય મહેમાન તરીકે ટ્રસ્ટના વાઈસ ચેરમેન ઍડવોકેટ શ્રી સુનીલભાઈ પટેલ, સેક્રેટરી શ્રી વિનોદભાઈ વકીલ અને ખરોડ ગામના સરપંચ શ્રી મહંમદભાઈ ભૈયાત ઉપરાંત કેટલાક પરદેશ નિવાસી ભાઈઓ હતા.

આ કાર્યક્રમમાં તાલીમાર્થી મિત્રોએ પ્રાર્થના, સમુહ ગીત, ચાર નાટકો, રાસ, આદિવાસી નૃત્ય અને ડાંગીનૃત્ય જેવી કૃતિઓ રજૂ કરી હતી. ત્રણ કલાક સુધી પ્રેક્ષકોએ કાર્યક્રમને આનંદભેર માણ્યો હતો.

૯. શૈક્ષણિક પ્રવાસ :

કૉલેજના તાલીમાર્થીઓએ પોતે આયોજિત શૈક્ષણિક પ્રવાસ તા. ૧૫-૨-૯૩નાં રોજ યોજવામાં આવ્યો. જેમાં સરદાર સરોવર, (નર્મદા ડેમ) ગરુડેશ્વર, ગુમાનદેવ જેવા સ્થળોની મુલાકાત લીધી હતી. તેમાં તાલીમાર્થીઓને ઘણું બધું શીખવાનું મળ્યું.

૧૦. સિધ્ધિ-સન્માન

શ્રીરંગ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય બિલિમોરાના રજત જયંતિ પ્રસંગે આ કૉલેજ તરફથી દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટીના વાઈસ ચાન્સેલર **શ્રી બી. એ. પરીખ**ના હસ્તે તા. ૬-૩-૯૩ના રોજ કૉલેજના ઈ. આચાર્ય **શ્રી જયેશભાઈ નાયક**નું સિધ્ધિ સન્માન પત્ર દ્વારા બહુમાન કરવામાં આવ્યું હતું. આવું જ સન્માન કૉલેજના પ્રાધ્યાપક **શ્રી જયંતભાઈ શાહ**નું પણ કરવામાં આવ્યું.

* * *

પ્રત્યેક મનુષ્યના મગજના અદ્રશ્યરૂપે વિદ્યમાન સંસારના સર્વમાન્ય વિચારોને પ્રકાશમાં લાવવા તેનું નામ શિક્ષણ.
સોક્રેટીસ

શિક્ષણ એટલે પારણાથી માંડીને મરણ સુધીની બધા વાતાવરણની અસરો; બધી કેળવણી, બધી શિસ્ત અને બધી સંસ્કૃતિનો સરવાળો.
ટી ઍવરાર્ડ

Scanned with CamScanner

આધુનિક પરીક્ષા પધ્ધતિનાં અનિષ્ટો.......

-દિવ્યા નાયક
રોલ નં.૨૫

પ્રાચીન ભારતમાં તક્ષશીલા, નાલંદા જેવી ખ્યાતનામ વિદ્યાપીઠો હતી. જ્યાં વિદેશના વિદ્યાર્થીઓ પણ ભણવા આવતા. ગુરુકુળો અને આશ્રમોમાં રહી વિદ્યાર્થીઓ અનેક વિદ્યા અને કલાઓનાં પારંગત થતાં. આ બધું શું આપણા જ દેશમાં હતું? એવી શંકા આજે તો ઊઠે છે. સ્વતંત્રતા પછી જે ક્ષેત્ર સહુથી વધુ મજબૂત થવું જોઈતું હતું તે આજે સહુથી વધારે ઉથલી ગયું છે. શિક્ષણનું ક્ષેત્ર પણ અન્ય ક્ષેત્રોની સાથે ભ્રષ્ટાચારથી ખરડાઈ જશે એવી તો કદાચ આપણાં સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ અને બંધારણનાં ઘડવૈયાઓએ કલ્પના શુધ્ધાં પણ નહીં કરી હોય.

શ્રી ઉમાશંકર જોશીએ એમના નિબંધ સંગ્રહ "ગોષ્ઠિ"માં યથાર્થ જ કહ્યું છે. "વિદ્યાની પરીક્ષા જેણે પ્રથમ શોધી તેણે વિદ્યાનું નિકંદન કાઢ્યું છે." પરીક્ષા આવી એટલે વિદ્યા પાછળ ગઈ, પરીક્ષા આગળ થઈ. "પરીક્ષા પધ્ધતિનાં અનિષ્ટોનો વિચાર કરવા બેસીએ તો આ વિધાનની યથાર્થતા સમજાયા વિના નથી રહેતી. આજે પરીક્ષા વિદ્યા પ્રાપ્તિનું સાધન નહીં પણ સાધ્ય જ બની ગઈ છે."

પરીક્ષાના દિવસો આવે છે, ત્યારે અનેક પ્રશ્નો મનમાં ઉદ્દ્ભવે છે. જેવા કે, પરીક્ષા શાને માટે છે? શિક્ષણમાં પરીક્ષાનું મહત્વ કેટલું? પરીક્ષા મહત્વની કે વિદ્યાર્થીનું વર્ગભણતર મહત્વનું? વિદ્યાર્થીની હોંશિયારીની પારાશીશી પરીક્ષાના તેના માર્ક્સ હોય કે તેનું જ્ઞાન? મા-બાપે બાળકને અભ્યાસલક્ષી બનાવવો જોઈએ કે પરીક્ષાલક્ષી?

આજના શિક્ષણની આજ તો મોટી કમનસીબી...... ખરેખર તો શિક્ષણ કેટલું પચ્યું છે, તે જાણવા માટે પરીક્ષાનું આયોજન થતું આવ્યું હતું, પરંતુ તેને બદલે આજે પરિસ્થિતિ એવી આવીને ઊભી છે કે, પરીક્ષા માટે જ શિક્ષણ છે. પરીક્ષાનું મહત્વ એટલુ બધું વધી ગયું છે કે, બાલમંદરિમાં બાળક જેની રમવાની ઉંમર છે, જેને પરીક્ષા શબ્દનો અર્થ નથી ખબર તેવા બાળકને માથે પરીક્ષાનો અનહદ બોજો લાદી દેવામાં આવે છે. ભણતરથી બાળકના જીવનનું ઘડતર થવું જોઈએ. તેના વ્યક્તિત્વનો સર્વાંગી વિકાસ થવો જોઈએ કે જેથી તેનું ભાવિજીવન તે ગૌરવભેર સફળતાપૂર્વક જીવી શકે. તેને બદલે આજે મા-બાપ એવો અભિગમ અપનાવતા થયા છે કે, બાળકમાં જ્ઞાન ગમે તેટલું હોય પણ તેના માર્ક્સ ગમે તે રીતે વધારે જ આવવા જોઈએ.

આજનો "બાપડો" વિદ્યાર્થીની પરીક્ષા લટકતી તલવાર નીચે રિબાઈ રહ્યો છે. પરીક્ષાના "હાઉ"એ વિદ્યાર્થીના હીરને હણી નાખ્યું છે, અને ભીરુ અને માયકાંગલો બનાવી દીધો છે. એના આત્મવિશ્વાસ તથા ઈચ્છાશક્તિને મૃતઃપાય કરી દીધા છે. પરીક્ષાનું નામ પડતાં વિદ્યાર્થીને પસીનો છૂટી જાય છે. ગાત્રો શિથિલ બની જાય છે, કંઠે શોષ પડે છે. અને જાણે અભિમન્યુનો ચકરાવો વીંધવા જવાનો હોય એવી ભ્રાંતિ વ્યાપી જાય છે. જીવનમાં ડગલેને પગલે પ્રબળ આત્મવિશ્વાસ અને લડાયક ખમીરની જરૂર પડે છે. પરીક્ષા પધ્ધતિ એનું ઉન્મૂલન કરી નાખતી હોય તો એનું શું પ્રલોભન છે? આજનો વિદ્યાર્થી પરીક્ષાનું નામ સાંભળતા નૂરહીન બની જાય છે. એમનું હસવુ-ફરવું, ખાવુ-પીવું કે આનંદ-પ્રમોદ સઘળું ગાયબ થઈ જાય છે. એમને તો એક જ ધૂન લાગે છે બસ ભણો વાંચો, સવાલોના જવાબ ગોખો, એ નિષ્પ્રાણ યંત્ર જેવા બની જાય છે.છતાંય પેપર કેવું નીકળશે? હું પાસ તો થઈશ ને? તો વળી તેજસ્વી વિદ્યાર્થીને ટકાવારીની ચિંતા. બસ આવા જ તનાવયુક્ત વાતાવરણમાં પરીક્ષાનાં ભયથી ધ્રૂજતા ફફડતા તેઓ પરીક્ષાની તૈયારી કરે છે. તેમજ પરીક્ષા પધ્ધતિના માઝા મૂકેલા

Scanned with CamScanner

ભ્રષ્ટાચારની એને ખબર છે. પરીક્ષામાં કેવી કેવી ગેરરીતિઓ આચરવામાં આવે છે.

અનેક પ્રકારનાં દૂષણોથી ખદબદતી આપણી પરીક્ષા પધ્ધતિ વિદ્યાર્થીઓનાં સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનને બદલે ગોખણ પટ્ટીને ઉત્તેજન આપી બેસે છે. આખા વર્ષનાં મેળવેલા જ્ઞાનને ઉક્ત ત્રણ જ કલાકમાં જ્ઞાનનું ઉંડાણ કરતાં સ્મરણશક્તિ અને લેખન કૌશલ્ય જ મહત્વનું બની રહે છે. વળી પ્રશ્નપત્રોમાં પૂછાતા પ્રશ્નો પણ હંમેશા વિદ્યાર્થીઓની કેળવણીનાં સર્વોત્તમ તત્વને બહાર લાવે તેવા ક્યાં હોય છે? એક અંગ્રેજ લેખકે સાચું જ કહ્યું છે. The Greatest food can ask questions which even the wisest man can not answer (તદ્દન મૂર્ખ માણસ પણ એવા સવાલ પૂછી શકે જેમના જવાબ આપવાનું ડાહ્યામાં ડાહ્યા માણસ માટે ય મુશ્કેલ બને.) આ વિધાન પરીક્ષક અને વિદ્યાર્થીની બાબતમાં સાચું ન હોય તો પણ પરીક્ષાઓ વિદ્યાર્થીને દુન્યવી ડહાપણના પાઠ નથી શીખવતી એ નિશ્ચિત છે.

પરીક્ષા પધ્ધતિનાં પરિણામો ગુરુ શિષ્ય વચ્ચેનું ઘનિષ્ટ અને નિઃસ્વાર્થી સંબંધ સ્થાપિત કરી શકતો નથી. વિદ્યાર્થી પરીક્ષામાં પાસ થવા પૂરતો સ્વાર્થ રાખે છે. અને બીજે પક્ષે અધ્યાપકો અભ્યાસક્રમ પૂરો કરવા પૂરતો સ્વાર્થ રાખે છે.વિદ્યાર્થી વિદ્યાનો અર્થી મટીને પરીક્ષાર્થી બન્યો છે, અને ગુરુ સંસ્કારદાતા મટીને પરીક્ષક બન્યો છે.

પરીક્ષા એક પ્રકારની કળા છે. કેટલાક વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષકને છેતરવાની કલા હસ્તગત થઈ ગઈ હોય છે. થોડું આવડતું હોવા છતાં પાનાનાં પાના ભરી નિરર્થક લંબાણ કરે છે. આઘા પાછા ઉત્તરો લખે છે. લાલ-લીલી લીટીઓ તાણી પરીક્ષકોને ભ્રમમાં નાખવાના જાણી બૂઝીને પ્રયાસો કરે છે. અલબત્ત, આ માયાજાળમાં ફસનારા ઘણા ઓછા પરીક્ષકો હોય છે.

પરીક્ષકના પક્ષે પણ આ પધ્ધતિ હાનિકારક છે. કેટલાક પરીક્ષકો અંગત રાગદ્વેષથી પેપર્સ તપાસે છે. કેટલાક અમુક "મૂડમાં" અમુક રીતે જ પેપર્સ તપાસી શકે છે. વળી ગૃહિણી સાથેનો થયેલો ક્લેષ, આર્થિક કે કૌટુંબિક ચિંતા, અન્ય અધ્યાપકો સાથેની સ્પર્ધા અને વેરવૃત્તિ આ બધું જ પરીક્ષકના નિયત સમયમાં પેપર્સ તપાસવાનાં હોય ત્યાં કેટલી સંનિષ્ઠા હોય શકે તે એક કોયડો છે.

આજના Fast food અને Ready made નાં યુગમાં જ્ઞાન પણ પચે એવી રીતે શીખવવાને બદલે અપેક્ષિતોનો આશરો લેવાતો થઈ ગયો છે, બાળકો તો નાદાન છે તેમને તેમનાં ભાવિનો ખ્યાલ પણ ક્યાંથી હોય, પણ મા-બાપ થઈને જ શું, આપણે આવો અભિગમ અપનાવી બાળકને ધીમું ઝેર આપતા આપતા તેની બુધ્ધિશક્તિને મૂરઝાવી નાખીશું? શિક્ષણનાં સાચા હાર્દને ભૂલી જઈને ફક્ત તેને પરીક્ષાલક્ષી જ બનાવી દઈશું? તેને અભ્યાસલક્ષી બનાવવાને બદલે સદાય પરીક્ષાના "હાઉ"થી ડરતો જ બનાવીશું? એ બાળકનાં ભાવિજીવનનું શું?

ઉત્તમ પરીક્ષા પધ્ધતિ છે, જે કેળવણી અને જીવન ગુરુ અને શિષ્ય તથા સિધ્દાંત અને વ્યવહાર વચ્ચે સંવાદિતા સ્થાપે. શિષ્ય જાતે જ પોતાની પરીક્ષા લઈ આંતરદર્શન કરી શકે એ જ સાત્વિક અને સર્વોત્તમ પરીક્ષા પધ્ધતિ કહેવાય.

* * *

જીવનના અંધકારમાં પ્રકાશના કિરણો ફેલાવે તે કેળવણી. - એચ. જી. વેલ્સ

Scanned with CamScanner

શિક્ષક : શાંતિમય ક્રાંતિનો અગ્રદૂત

પટેલ ભરતકુમાર એન.
નં. ૩૪
કૉલેજ ઑફ ઍજ્યુકેશન ખરોડ

ગાંધીજીને કોર્ટમાં પૂછવામાં આવ્યું કે, "તમારો ધંધો શું છે?" તો એમણે કહી દીધું કે, "સ્પીનર એન્ડ વીવર" મને જો પૂછવામાં આવે તો તમારો ધંધો શું છે? તો હું એ જ કહુંકે "મારા ધંધો શિક્ષકનો છે." મારી જાતને શિક્ષક તરીકે ઓળખાવતાં મને અનેરો આનંદ થાય છે. જે શિક્ષક છે તે વિદ્યાર્થી પણ છે જ. શિક્ષકના બે જ શસ્ત્રો છે: અધ્યયન અને અધ્યાપન.

પ્રાચીનકાળથી આજ દિન સુધીનું જે હિન્દુસ્તાન બન્યું તે શિક્ષકોએ જ બનાવ્યું છે. અહીં આચાર્ય શંકર, આચાર્ય રામાનુજ અને કેટલાય આચાર્ય તો એવા થઈ ગયા જેમના નામ પણ આપણને નથી ખબર! આ બધા આચાર્યો શિક્ષક એમના વિચારોનો પ્રચાર કર્યો તે પ્રમાણે આખો સમાજ બદલાતો ગયો. આચાર્યોએ જ ભારતનો સમાજ બનાવ્યો. શિક્ષકનું કામ જ યોગ્ય સમાજની રચના કરવાનું છે.

ટેનિસન ના કહેવા પ્રમાણે- "માણસો આવે ને જાય પણ હું તો સતત વહ્યા જ કરું છું." અનેક સામ્રાજ્યો ભારતમાં આવ્યાં અને ગયાં પણ આચાર્યોની વૈચારિક અને સામાજિક અસરને કોઈ ટાળી ન શક્યું.

તમે લોકો શિક્ષક થવાના છો તો એ ધ્યાનમાં રાખજો. તમારું કામ શિક્ષણ દ્વારા આખા સમાજની રચના બદલવાનું છે. "આપણે શાંતિમય ક્રાંતિના અગ્રદૂત છીએ." જે શિક્ષક આવું નથી. માનતો તે શિક્ષણ માટે મોટો ખતરો છે.

આજે તો શિક્ષણ પર સરકારનો અંકુશ છે, ખરી રીતે ન્યાય ખાતાની જેમ શિક્ષણ ખાતુ પણ સ્વતંત્ર જોઈએ. એના પર સરકારની સત્તા ન રહે ત્યારે જ આપણા દેશમાં શિક્ષણ પાંગરશે, અને ત્યારે જ જુદી જુદી બુરાઈઓ પર બુધ્ધિનો પ્રકાશ પડશે. આજે તો બધી બુધ્ધિને એક ઢાંચામાં ઢાળવામાં આવે છે. જેમ વાવણીનાં પ્રસંગે ખેડૂત એના બળદને પૂછતો નથી કે "કેમ બળદભાઈ, આપણે શું વાવીશું?" તેમાં શું વાવવું તે ખેડૂત નક્કી કરશે, આવી જ રીતે ભારતના બધા શિક્ષક આજે "બળદભાઈ" થઈ ગયા છે. ભણવાના વિષયો, એના કલાક, અભ્યાસક્રમ વગેરે બધું જ "ઉપરથી" નક્કી થઈને આવે. આમ આજે શિક્ષકોની હેસિયત બળદની છે. હું આને જ બદલવાની હિમાયત કરું છું, પણ એ ત્યારે જ શક્ય બને જ્યારે તમે સમજશો, કે ભારતની સમાજ રચના બદલવી એ આપણો ધર્મ છે. એ આપણું કામ છે.

ભારતમાં જે કંઈ ઉત્તમ વિચારો છે, એમાં સૌથી વધારે આકર્ષણ મને આ વિચારનું થયું છે કે, "પોતાની જાતને ઓળખવી" (હું કોણ છું)ની ઓળખાણ પર આપણું આખું જીવન નિર્ભર છે, જો તમે શિક્ષક હોવાની સાથે સાથે "હું બીજું પણ કંઈક છું" એવું અનુભવતા હો તો તમે શિક્ષકનાં ધંધાને ન્યાય નહીં આપી શકો. શિક્ષકનું કામ તો ઘણું જ શ્રેષ્ઠ છે. દેશની સર્વશ્રેષ્ઠ સંપત્તિરૂપ બાળકોને તમારા હાથમાં સોંપ્યાં છે. એમને જે કંઈ સંસ્કાર, વિદ્યા, માર્ગદર્શન, તમે દેશો તે જ તેમને મળશે. આનાથી વધારે કિંમતી હેસિયત સમજે તો શિક્ષક ધર્મ પ્રમાણે કેટલીક ચીજો તેમણે છોડવી પડશે.

રાજનીતિથી દૂર રહો

એક તો, તમારે કોઈ રાજનૈતિક પક્ષના સભ્ય ન થવું જોઈએ. તમારી આધ્યાત્મિક હેસિયત છે તમારા પર. તમારી બુધ્ધિ પર કોઈનો બોજો હોય તો તે ચલાવી ન લેવાય. જેમ કોઈ પણ પક્ષ, ભાષા, ધર્મ કે જાતિનો ગરીબ કે અમીર દર્દી

Scanned with CamScanner

આવે તેનું દુઃખ દૂર કરવું એજ ડૉક્ટરનો ધર્મ છે તો જ એની પ્રતિષ્ઠા છે, તેવું જ શિક્ષકોનું છે.

શિષ્યો એ જ તમારા ભગવાન

શિષ્યો એ જ તમારા ભગવાન છે. ।।શિષ્ય દેવો ભવ।। એમની ભક્તિપૂર્વક ક નિષ્ઠાથી સેવા કરવી એ જ તમારો ધર્મ છે. વિદ્યાર્થીઓ માટેનો પ્રેમ જોઈએ, અનુરાગ જોઈએ, વાત્સલ્ય જોઈએ, જેના વગર કોઈ શિક્ષક ન જ બની શકે. આપણો વિશ્વાસ ગામની દાન-શકતિ, પ્રેમશક્તિ અને કરુણાશક્તિ પર હોવો જોઈએ. જે ગામમાં છે, એન દ્વારા આત્મામાં જાગૃતિ લાવીને ત્યાં ક્રાંતિકારી કાર્ય કરાવવું જોઈએ. આ આપણી તાલીમની દ્રષ્ટિ છે.

ગુરુ = પ્રેમ + જ્ઞાન

જો શિક્ષક તરીકે તમારામાં વાત્સલ્ય હશે અને જ્ઞાન નહીં હોય તો તમે ઉત્તમ માતા બનશો. ગુરુ નહીં. જો તમારામાં પ્રેમ ન હોય, વાત્સલ્ય ન હોય પણ તટસ્થતા છે અને જ્ઞાનની તમે સાધના કરો છો તો તમે તત્ત્વજ્ઞાની બની શકો છો, પણ ગુરુ નહિ, એટલા માટે ગુરુને માટે જરૂરી છે- નિરંતર ચિંતનશીલતા અને અત્યંત વાત્સલ્ય તથા પ્રેમ.

શિક્ષક વાનપ્રસ્થાશ્રમી હોય.

જ્યારે નિત્ય નવો સમાજ રચનારી તાલીમ તો એવા અનુભવીઓને હસ્તક હોવી જોઈએ કે જેઓ બીજાને અનુભવ કરાવવા સમર્થ છે, અને જેમની વ્યક્તિગત શુધ્ધિ થઈ ચૂકી છે જે ઉંમરે શરીર, મન, બુધ્ધિ, વાણી અને બધી ઈન્દ્રિયો છેક જીર્ણ થઈ ગઈ હોય એ ઉંમરે વાનપ્રસ્થ ન થવું જોઈએ. આ બધી ઈન્દ્રિયો કાર્યક્ષમ હોય ત્યારે વાનપ્રસ્થાશ્રમ લેવો જોઈએ. આવો વાનપ્રસ્થ પુરુષ જ શિક્ષક થઈ શકે છે.

વાનપ્રસ્થ અર્થાત અનુભવી

જો એકાદ મહાજન, જે સત્ય નિષ્ઠાથી કરોડો રૂપિયાનો વેપાર ખેડી ચૂકયો છે તે શિક્ષક બન્યો તો બાળકોને વેપારનું શિક્ષણ આપી શકશે. પણ જેણે કદી વેપારનો "વ" નથી જાણ્યો, માત્ર વાણિજ્ય મહાવિદ્યાલયમાંથી પાસ થઈ આવ્યો છે તે બાળકોને વેપારની તાલીમ શું આપવાનો? દરેકનાં જીવનમાં શિક્ષક થવાનો સમય આવવો જોઈએ.

જાપાનમાં આટલા બધા વિકાસ માટે માત્ર ૧૦૦ શિક્ષકોનો નોંધપાત્ર ફાળો છે. પ્રાચીનકાળથી આજ દિન સુધી ભારતનું ઘડતર જો કોઈએ કર્યું હોય તો તે શિક્ષકોએ કર્યું છે.

........આજના સમાજનું બાહ્યાંગ એકદમ બદલી નહીં શકાય એ ઓળખીને ચાલ કીડીની રાખવી, પરંતુ દ્રષ્ટિ તો વિહંગની જ રહેવી જોઈએ. શિક્ષક પાલક અને બાળકને જોડનારો બને એટલે શિક્ષકને નરસિંહાવતાર બનવું પડશે. જૂનો પશુ મર્યો નથી, નવો માનવ બન્યો નથી. આથી અર્ધવટ જાનવર ને અર્ધવટ માનવનો અવતાર શિક્ષકે ધારણ કરવો પડશે.

* * *

શિક્ષણ એવી પ્રક્રિયા છે કે, જેના દ્વારા બાળકની જન્મજાત શક્તિઓ બહાર પ્રગટ થાય છે. માનવીની જન્મજાત શક્તિઓનો કુદરતી, સુસંગત અને પ્રાગતિક વિકાસ એટલે શિક્ષણ.

- પેસ્ટેલોઝી

Scanned with CamScanner

MY MOTHER LAND

-Sharma Ramniwas

(1)

India is our motherland,
where we are born.
It is the land of sages
who got up before early morning.
They spread the light
of spiritualism
In every corner of the world
simple living and high thinking
Their main part
They always kept thoroughly
Aloof from great hatred
Anger and wrath.

(2)

It is the land
of sacred rivers
Where the Ganges, Indus,
Brahamputra and
The Yamuna flow.
Its atmosphere is always
Healthy and pleasant
Because the healthy
Refreshing winds always blow.

(3)

It is the land of Heroes
where many patriots
And martyrs sacrificed
Their lives for their land
They lived and bled
For their Nation
And for the poor and depressed
They always spread
A helping hand.

Scanned with CamScanner

(4)

It is the land of natural beauty
Where sweet mangoes, bananas,
Orange and Apple trees grow
In garden roses, chameli, champa
Spread their sweet scent
To and fro.

(5)

It is land of different religions
Where Muslims in Mosques and Hindus,
In sacred temples pray
Where christians in churches
And sikhs in Gurudwaras
And Jains and Buddhists
Their hold sermons say.

(6)

Although we all differ
In caste and creed
Still we all are one
And stand for
The flag of our Nation
we follow all
our one constitution
We are always
Ready to fight
Against our foe
In every city, village and at every station

(7)

We all are proud of
our mother land
we always vow
our motherland to defend
we also promise to fight
Against every sin and crime
If we want to live
we must all be united
It is the urgent demand of this critical time

* * *

Scanned with CamScanner

"સમયની માગ"

દુનિયામાં છે બધે મુહબ્બત,
પરંતુ કદરદાન ઘણાં ઓછાં છે.
દિલ તો છે બધા પાસે,
પરંતુ દિલદાર ઘણાં ઓછાં છે.
દુનિયા પણ છે ભાઈચારાની ફિલ્મ,
પરંતુ તેને જોનાર ઘણાં ઓછાં છે.
નફરતની આગ ભડકી રહી છે,
પરંતુ તેને શાંત પાડનાર ઘણાં ઓછાં છે.
મિલાવો હાથ હિન્દુ, મુસ્લિમ, શીખ, ઈસાઈ,
બધા માટે સમય ઘણો ઓછો છે.

ભૈયાત મોહંમદ હનીફ આઈ.
રોલ નં. ૭

ઋણ સ્વીકાર

** અમો આભારી છીએ......*

(૧) ધી અંકલેશ્વર પ્રોગ્રેસીવ ઍજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ, અંકલેશ્વરના ટ્રસ્ટીઓના કૉલેજની ભૌતિક જરૂરિયાતો વિના વિલંબે પૂરી પાડવા અને સતત હૂંફ આપલા બદલ.

(૨) સ્મરણિકામાં જાહેરાત આપનાર સજ્જનો અને સંસ્થાઓના, સ્મરણિકામાં જાહેરાતને નિમિત્ત બનાવી સંસ્થાને આર્થિક સહકાર આપવા બદલ.

(૩) "આકાર ઓફ્સેટ" વરાછા રોડ, સુરત ના માલિકોના ટૂંકાગાળામાં સુંદર રીતે સ્મરણિકા છાપી આપવા બદલ.

(૪) ખરોડ, સાયણ, અંદાડા, કોસંબા ગામની હાઈસ્કૂલના આચાર્ય શ્રી તથા અંકલેશ્વરની આદર્શ હાઈસ્કૂલ, જીનવાલા હાઈસ્કૂલ, એમ.ટી.એમ. ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, ભરૂચની નવજીવન હાઈસ્કૂલના આચાર્યશ્રીઓ નાં અમારા પ્રશિક્ષણાર્થીઓના પાઠ ગોઠવવા દેવા અને સંપૂર્ણ સહકાર આપવા બદલ.

(૫) ખેરગામ (જી. વલસાડ)ની જનતા માધ્યમિક શાળા, નવસારીની શેઠ પી. એચ.વિદ્યાલય, નેત્રંગ (જિ.ભરૂચ) શ્રીમતી એમ.એન.ભક્ત હાઈસ્કૂલ, સુરતની શાંતિનિકેતન વિદ્યાવિહાર હાઈસ્કૂલના આચાર્યશ્રીઓના
બી.એડ્.ના મહત્વના તાલીમ કાર્યક્રમ "મથક બહાર શિક્ષણ કાર્યક્રમ" માટે પોતાની સંસ્થામાં અમારા ગ્રુપને આવકારવા અને સંપૂર્ણ સહકાર આપવા બદલ.

Scanned with CamScanner

તાલીમાર્થીઓના નામ-સરનામાં

નામ -	સરનામાં
(૧) આહિર સુરેશકુમાર નાથુભાઈ	વર્કશોપ કોલોની ઉકાઈ, રૂમ નં. ૩-બી, ૧૧૭, સેકટર-૫.
(૨) અલ્લુ હાસીમ ઈબ્રાહીમ	૩/૧૦૩ વરિયાળી ફળિયા, રાંદેર, સુરત.
(૩) અંકલેશ્વરિયા જૈનાબહેન વિનેશચંદ્ર	મેવાડા ફળિયા, અંકલેશ્વર, જી. ભરૂચ-૩૯૩૦૦૧
(૪) બેલીમ સલીમ મહંમદ	મુ.પો. સંજાલી, તા. અંકલેશ્વર, વાયા : પાનોલી.
(૫) ભગત રૂપલબહેન નાથુભાઈ	કાયાતલાવ, અમલસાડ, વાયા: વલસાડ-૩૯૬ ૩૧૦.
(૬) ભગરીયા રતીલાલ સજુભાઈ	મુ. પો. કેલિયા તા. વાંસદા, જી.વલસાડ
(૭) ભૈયાત મહંમદ હનીફ ઈબ્રાહીમ	મુ.પો. ખરોડ, તા. અંકલેશ્વર, વાયા : પાનોલી-૩૯૪૧૧૫
(૮) ચૌધરી વિજયકુમાર નસવાનભાઈ	૧૬૪, શ્રીનાથ હા. સોસાયટી, અડાજણ ગામ, સુરત.
(૯) ચૌહાણ સુભાષ પરસોત્તમદાસ	મુ. પો.ઈલાવ,તા.હાંસોટ, જિ. ભરૂચ. ૩૯૪૦૮૧૦
(૧૦) દેસાઈ બેલાબહેન અનીલકુમાર	મુ. પો. મોગરાવાડી, તા.જી. વલસાડ.
(૧૧) દેસાઈ ખ્યાતિબહેન દિપકકુમાર	૧૨, સરદાર બાગ સોસાયટી, સ્ટે. રોડ બારડોલી-૨.
(૧૨) દેસાઈ વિજયકુમાર મગનલાલ	મુ.પો.ડાંભેર, વાયા વેડછા, તા. નવસારી. ૩૯૬૪૭૨
(૧૩) દેસાઈ વિનયકુમાર ચંદ્રસિંહ	મુ.પો. ભૂતસર, વાયા રાનવેલ, જી. વલસાડ. ૩૯૬ ૦૫૫
(૧૪) જરીવાલા બીનાબહેન ભૂપેન્દ્રભાઈ	સૈયદપુરા ૭/૨૬૮૧ બોરડી શેરી, સુરત-૩.
(૧૫) જરીવાલા કિશોર રમેશચંદ્ર	સૈયદપુરા, ૭/૨૭૨૦ બોરડી શેરી, સુરત. ૩૯૫ ૦૦૩.
(૧૬) જરીવાલા માધવીબહેન નટવરલાલ	૧-ડી, જ્યોતિ હા. સોસાયટી, રાંદેર રોડ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૯.
(૧૭) જોશી દેવદત્ત ધીરજરામ	મુ. તલસાડી પો. કોસંબા, તા. માંગરોળ, ૩૯૪ ૧૨૦.
(૧૮) લીલાપોરિયા ફીરોજા સુલેમાન	૧૪, સંકેત એપાર્ટમેન્ટ, બિલિમોરા-૩૯૬ ૩૨૧
(૧૯) મૈસુરિયા અનિલ ધનસુખલાલ	૨/૬૪ ફરામ ફળિયા, રૂસ્તમપુરા, સુરત ૩૯૫ ૦૦૨.
(૨૦) મજીગામકર હેમાબહેન લલ્લુભાઈ	મુ.પો. મજીગામ, તા. ચીખલી, જી. વલસાડ. ૩૯૬ ૨૫૧.
(૨૧) માંગરોલાં ભાવનાબહેન નરપતસિંહ	મુ.પો. ઉચ્છબ. પો. હરિપુરા, તા. ઝઘડિયા. ૩૯૩ ૧૨૦
(૨૨) મીરઝા ગોસિયા નિસાર બેગ	કસ્બાતીવાડ, અંકલેશ્વર, જી. ભરૂચ. ૩૯૩ ૦૦૧.
(૨૩) મોગરેલ ફરિદાબાનુ ઈબ્રાહીમ	મુ. પો. કોસાડી, તા. માંગરોલ, જી. સુરત. ૩૯૪ ૪૦૫
(૨૪) ટેલર વર્ષાબહેન ડાહ્યાભાઈ	મુ.પો. રાજપારડી,તા. ઝઘડિયા. ૩૯૩ ૧૧૫.
(૨૫) નાયક દિવ્યાબહેન અરવિંદભાઈ	મુ.પો. કોથા, વાયા-અમલસાડ, જી. વલસાડ. ૩૯૬ ૩૧૦
(૨૬) તળવેકર પ્રતિમા મોરલીધર	૧૬, શાસ્ત્રીનગર સોસાયટી, બારડોલી-૨. ૩૯૪ ૬૦૨.
(૨૭) ઉઘરાતદાર નજમુન્નિશા ઉમરજી	મુ.પો. કોઠ, તા.વાલીયા. ૩૯૩ ૦૦૧.
(૨૮) પેઈન્ટર અનીશબાનુ અબ્દુલ	કાનુંગાપાડ, ધોળીતળાવ નજીક, ભરૂચ. ૩૯૨ ૦૦૧.
(૨૯) પંચાલ સંગીતાબહેન અંબાલાલ	મુ.પો. માંડવા, બુજર્ગ, તા. અંકલેશ્વર. ૩૯૩ ૦૧૦.

Scanned with CamScanner

(૩૦) પંચાલ વિણાબહેન મગનભાઈ	મુ.પો. નેત્રંગ, જવાહર બજાર, તા. વાલીયા. ૩૯૩ ૧૩૦.
(૩૧) પંડયા ભાવનાબહેન ડાહ્યાભાઈ	૧૯, આનંદબાગ સોસાયટી, ગાંધીસદન પાછળ, બિલીમોરા.
(૩૨) પરમાર સવિતાબહેન ખુંભાઈ	મુ.પો. મોતા, તા. બારડોલી. ૩૯૪ ૩૪૫.
(૩૩) પટેલ અશોકભાઈ મોતીભાઈ	સુગર ફેકટરી, ગણદેવી, વાયા બિમિમોરા- ૩૯૬ ૩૬૦.
(૩૪) પટેલ ભરતકુમાર નાથુભાઈ	મુ.પો. બાળોદરા, તા. હાંસોટ, જી. ભરૂચ. ૩૯૩ ૦૩૦.
(૩૫) પટેલ ચંદ્રકાંત મંગલભાઈ	મુ.પો. કોઠંબા, તા. લુણાવાડા, જી. પંચમહાલ. ૩૮૩ ૨૨૦.
(૩૬) પટેલ ધનસુખભાઈ છગનભાઈ	મુ.પો. કોલધા,તા. વાંસદા, જી. વલસાડ. ૩૯૬ ૩૨૧.
(૩૭) પટેલ હનીફાબાનુ મુસા ઈસ્માઈલ	મુ. પો. ટંકારિયા, વાયા પાલેજ, જી. ભરૂચ. ૩૯૨ ૨૪૦.
(૩૮) પટેલ હરેશકુમાર કાનજીભાઈ	મુ. કાકડમરીયાં, પો. ફલધરા, તા.જી.વલસાડ.૩૯૬ ૦૦૧.
(૩૯) પટેલ હશન યુસુફ	મુ. પો. કાવી, તા. જંબુસર, જી. ભરૂચ. ૩૯૨ ૧૭૦.
(૪૦) પટેલ હેમલતાબહેન મણીલાલ	મુ. પો. દાહોઈ, તા. મહુવા, વાયા ઝેરવાવરા. ૩૯૪ ૨૪૫.
(૪૧) પટેલ હીરુભાઈ બાબુભાઈ	મુ. પો. ગોઈમા, વાયા ઉદવાડા, જિ. વલસાડ. ૩૯૬ ૧૪૫.
(૪૨) પટેલ કેતનકુમાર રણછોડજી	મુ. ભુલાફળિયા, પો. રાનવેલ, જી.વલસાડ. ૩૯૬૦૫૫.
(૪૩) પટેલ કોકિલાબહેન ભેંકાભાઈ	મુ. ભોમપારડી, પો.રાણવેલ, જી. વલસાડ. ૩૯૬ ૦૫૫.
(૪૪) પટેલ મહેન્દ્રકુમાર દેવાભાઈ	મુ. પો. દેશરા, વાયા બિલિમોરા, જી.વલસાડ. ૩૯૬ ૩૨૧.
(૪૫)પટેલ નગીનભાઈ દલુભાઈ	મુ. પો. લીમઝર, તા. વાંસદા, જી.વલસાડ. ૩૯૬ ૫૮૦.
(૪૬) પટેલ નવીનચંદ્ર મોહનભાઈ	મુ. પો. સોનવાડા, તા. પારડી, જિ. વલસાડ. ૩૯૬ ૧૨૫.
(૪૭) પટેલ નયનકુમાર છીતુભાઈ	૫૧, વિરાટનગર, અંકલેશ્વર.
(૪૮) પટેલ નિર્મળાબહેન પ્રેમાભાઈ	મુ. પો.ઘેજ, વાયા સદગામ, તા. ચીખલી, ૩૯૬ ૦૪૫.
(૪૯) પટેલ નીરૂબહેન શોભાનભાઈ	મુ. પો. મોટીભમરી, તા.વાંસદા,વાયા બિલિમોરા.૮૦.
(૫૦) પટેલ પંકજકુમાર શાંતિલાલ	મુ. પો. સજોદ, તા. અંકલેશ્વર, જી. ભરૂચ. ૩૯૩ ૦૨૦.
(૫૧) પટેલ રાજેશકુમાર ગોવિંદભાઈ	મુ. પો. અંભેટા, તા. હાંસોટ, જી. ભરૂચ. ૩૯૩ ૦૩૦.
(૫૨) પટેલ શૈલેશકુમાર ઘેલાભાઈ	મુ. ડઢોરા, પો. બીગરી, વાયા બિલિમોરા, વલસાડ.
(૫૪) પટેલ શીલાબહેન પ્રેમાભાઈ	મુ. પો. સિપાઈવાડ તુલજારામ ભવન,વલસાડ.૩૯૬ ૦૦૧.
(૫૪) વશી અનિલકુમાર દોલતરાય	મુ. પો. આભવા. તા. ચોર્યાસી, જી. સુરત. ૩૯૫ ૦૦૭.
(૫૫) રાંદેરી અમિતાબહેન મકનભાઈ	મુ. પો. ૧, કેશવનગર, મંકોડિયા, નવસારી. ૩૯૬ ૪૪૫.
(૫૬) સૈયદ અફરોજબાનુ શહાબુદ્દીન	મુ. પો. કાજી ફળિયા, અંકલેશ્વર, જી. ભરૂચ. ૩૯૩ ૦૦૧.
(૫૭) શર્મા રામનિવાસ બાલુરામ	બિનાકિયા સિન્થેટ્રિક્સ ૨. જી.આઈ.ડી.સી., અંકલેશ્વર,
(૫૮) સિદ્ધપુરિયા યોગેન્દ્ર ભીખાભાઈ	૪૬, શાંતિનિકેતન સોસાયટી, રેલવે સ્ટેશન સામે, સાયણ.
(૫૯) સોલંકી સુભાષચન્દ્ર કેસરસિંહ	મુ.પો. કલક, તા.જંબુસર, જી.ભરૂચ-૩૯૨૧૫૦.

Scanned with CamScanner

With Best Compliment From :

Manan
Group of Industries

Mfg. of Quality Naylon & Polyoster Qusized Yarn

KUNJDEEP CORPORATION

J-7818, G.I.D.C.,
Ankleshwar-393002

Office :
301, II-Floor, Zuber Chembers,
Opp. Vasfoda Pool,
Salabatpura, Surat

Phone : 6242441-77-99.

Scanned with CamScanner

શુભેચ્છા સહ.......

ટવીસ્ટેડ યાર્નના ઉત્પાદક અને ડીલર

વિનસન ઇન્ડસ્ટ્રીઝ

પ૨૧૬, જી. આઈ. ડી. સી., અંકલેશ્વર.

Makers of Quality Texurised Yarn

Digstex Synthatics Pvt. Ltd.

Opp. Rallies Agro,
S.D.D.C.
Ankleshwar

Scanned with CamScanner

શુભેચ્છા સહ.......

ગુપ્તા ડાઇંગ એન્ડ પ્રીન્ટીંગ મીલ્સ

૪૧૩, જી. આઈ. ડી. સી,
ઉધના, પાંડેસરા, સુરત. પીન-૩૯૪૨૨૧

ફોન નં. ૬૯૦૮૮૫-૬૯૦૮૮૬-૬૯૦૮૮૭
૬૯૦૮૮૮-૬૯૦૮૮૯

ફેક્સ : ૦૨૬૧-૬૨૨૯૬૬

શુભેચ્છા સહ.......

અલ્પા સ્નેકસ એન્ડ જયુસ સેન્ટર

વરાછા રોડ, માતાવાડી,
સુરત-૬
ફોન નં. ૪૦૪૬૮

અમારે ત્યાં મિલ્કશેક જ્યુશ

-કાજુ અંજીર- કાજુ ગુલકંદ- કાજુ દ્રાક્ષ
કાજુ બદામ- કાજુ મેંગો- મેંગો
ચીકુ ચોકલેટ- ચીકુ- પાઇનેપલ

ફ્રેશ જ્યુસ

-મોસંબી- પાઈનેપલ- ગંગા જમુના
તથા દરેક પ્રકારનાં ઠંડા પીણાઓ આઈસસ્ક્રીમ માટે તથા

અમારી સ્પે. વેરાઈટીઝમાં

પાંઉભાજી, પુલાવ અને સેન્ડવીચના અનેરા ટેસ્ટ માટે મુલાકાત લ્યો.

અલ્પા સ્નેક્સ એન્ડ જયુસ સેન્ટર

માતાવાડી, વરાછા રોડ, સુરત. ફોન : ૪૦૪૬૮

Scanned with CamScanner

With Best Compliments From :

R

RUP PHARMA

A-1, Udyognagar,
Navsari-396445
Gujarat (INDIA)
Ph. : (0263712) 1105
Gram : RUP

Scanned with CamScanner

With Best Compliments From :

M/s GANESH PURI HARDWARE & TOOLS CENTER

7,Shoping Centre,
G.I.D.C.,
Pandesara-394221
Dist-SURAT

Scanned with CamScanner

With Best Compliments From :

Ashapuri Pipes & Valves

1st, Floor, 7/Shoping Center
G.I.D.C.,
Pandesara-394221
Dist-SURAT

Scanned with CamScanner

બિસ્કીટ, નાનખટાઈ, પાઉં, કેક
પ્રસિદ્ધ પડવાળી બિસ્કીટ

ક્વોલિટી બેકરી

પીરામણ નાકા, અંકલેશ્વર

Scanned with CamScanner

City Stores

ALL KINDS OF FOOTWEARS,

Bazar, Main Road Bilimora-396 321.
Dist : Valsad.

Tel : Shop : 2105. Resi : 3782.

Quality Product Manufacturing is our 'BUSINESS' & Custmor's satisfaction is our 'MOTTO'

Manufacturers of

* Aluminum Twisting Anodised Rolls.
* Aluminum Twisting Roll (All Type)
* Fibre, Flange Twisting Bobbins Dynamic Balancing.
* Twisting Machine Flyers.
* Textile Machinery Parts.
* Die-casting Aluminium Alloys,
* Roll's for CPM Up Twister Machine

Contact :

Shree Hari Om Industries.

Jay-hind Caly Works Compound, Gandevi Road,
DEVSAR-BILIMORA-369 380 Dist- Valsad, Gujarat.
Phone : Office : 3570 Bilimora Resi : 180 Amalsad.

Scanned with CamScanner

With best Compliments From :

Exclusie Showroom for
Readymade Garments

PURE MAGIC

51, Bhanmora Complex,
Adajan Patia, SURAT-9.

With Best Wishes

Sahakari Khand Udyog Mandal Ltd.

Gandevi-396 360.
Via : Bilomora, Dist : Valsad.
Gujarat.

Always Insist
on
Gandevi's
White crystal Sugar

Ph : EPBX : 344-384.
Resi : M.D.- 374
STD No. 026348.

Gram : Khandudyog

Telex no. 186 204

B.M. Patel
Managing Director

N.C. Patel
Vice Chairman

Prof : J. B Patel
Chairman

Scanned with CamScanner

''જીવન વીમા ક્ષેત્રે ખૂબ જ જાણીતું નામ''

દીલિપ આર. દેસાઈ (કોંઢવાળા)

૧૯, શ્રી કૃષ્ણા ટ્રેડીંગ કંપની,
જુની પો.ઓ. નજીક,
જી.આઈ.ડી.સી. અંકલેશ્વર.
ફોન નં. ૨૧૨૮૨.

વીમાને લગતા કોઈપણ કામકાજ માટે ઉપરોક્ત સરનામે સંપર્ક સાધો.

SUPREME

Packaging Pvt. Ltd.

C1B 7834,
G.I.D.C. Ankleshwar,

Mfg of Quality paper tubes
For
Textiles

Scanned with CamScanner

M/S. HONEST TRADING CO. PVT. LTD.

Post Box no. 43,
Mahadev nagar,
Bilimora-396 321.
Dist : Bulsar (Gujarat)

Phone : 2902/ 2866 Telex : o186-208 HTCO IN

SURAT OFFICE :

D-3013, Surat Textile market,
2nd Floor, Ring Road,
Surat. Phone :622812.

Civil Contactor

Hitesh Builders

Sanjali Village,
Ta. Ankleshwar,
Dist : Bharuch.
Phone : local 86-2190
Std : 026471-2190.

Scanned with CamScanner

બાલાજી ઈન્ડસ્ટ્રીઝ

એ૨/૭ જી.આઈ.ડી.સી.,
આંતલીયા, બિલિમોરા-૩૯૬ ૩૨૧.

High Speed Twisting up Twisters
High Speed winding Goveringmachines
Textile machinery.

ધી સાવા ગૃપ કૉ. ઓ. કોટન સેલ સોસાયટી લિ.

મુ. કોસંબા (R.S.) ફોન નં. ૨૨૪.
નોંધણી નંબર : ૧૫૬૨૦ તા. ૨૯-૨-'૫૬

ઓફિસ : રેલવે સ્ટેશન સામે, કોસંબા

તમામ પ્રકારનાં રાસાયણિક ખાતરો મળશે.
સભાસદો તથા બિનસભાસદોનો માલ સીધી ખરીદીથી કરી
માલના પોષણક્ષમ ભાવો આપવામાં આવે છે.

શ્રી સુલતાનભાઈ સીદુભાઈ ઠાકોર
મેનેજર

શ્રી હાજી અબ્દુલ સત્તાર ગુલામ આરફ
પ્રમુખ શ્રી.

Scanned with CamScanner

VALLABH ALUMINIUM

Dealers in :
Aluminium sections for door-windows

Furniture fillings aluminium Hardware
& Aluminium Sheet Metal

A, Vallabhbaug, near I.T.I.,
Bilimora, Chikhli Road,
Bilimora- 396 325.

શ્રી સર્વોદય બાંધકામ કરનારી સહકારી મંડળી લિ.

રજીસ્ટ્રેશન નં. ઉ-૬૨૩૧/૧૯૮૭.
મુ. પો. વાંકલ,તા. માંગરોલ, જી.સુરત.

મજબૂત, ટકાઉ તથા સુઘડ બાંધકામ માટે મંડળીનો સંપર્ક સાધો.

રાજુભાઈ જેઠાભાઈ
પ્રમુખ
દિનેશભાઈ રમણીકભાઈ
ઉપપ્રમુખ
બિપીનભાઈ લાલાભાઈ.

Scanned with CamScanner

With best Compliments From

amardeep

HANDLOOM

Dealer in : Handloom items

Post Box : No. 4, Golwad, Navasari-396 445.

***amardeep* READYMADE STORE**

Dealer in : Hosiery & Readymade.
16, Gandhi Market, Navsari-396445

Sultanbhai V/S **Ibrahim A. Patel**

Regd Office :
Munawar salt Works
Vadawa Street,
P.O. MANUBAR,
BHARUCH.

Hon,ble Secretary

Central South Gujarat-Sall Manager Assocication
manufacturer of common & Iodized Salt.

Scanned with CamScanner

With Best Compliments from :

Phone :3562

Naval Pithva

SWAMI STEEL

Office Furnitures
Sheet Metal Fabricatiors
Steel Door.

L-60/10, G.I.D.C.
Narmada Nagar,
BHARUCH-392 015.

With Best Compliments From :

TREFFER

PHARMACEUTICALS

C/23, Udyognagar,
Navasari-396 445.

Scanned with CamScanner

પેલેસ ફોટો સ્ટુડિયો

કલાત્મક ફોટોગ્રાફર,
કલર એન્ડ બ્લેક-વ્હાઈટ
તથા વિડીયો શુટીંગ માટે મળો

વર્કશોપ બજાર,
ઉકાઈ ડેમ.

શુભેચ્છા સહ...

અશોક પ્રકાશન કેન્દ્ર

૧, "ગુરૂકૃપા", નાનુવાડી સોસાયટી, નાનુવાડી,
મંકોડિયા, આશાપુરી રોડ, નવસારી- ૩૯૬-૪૪૫, જિ. વલસાડ.

શ્રી વી. સી. ખત્રીકૃત નીચેના સર્વોત્તમ પુસ્તકો વાપરવાનો આગ્રહ રાખી, ભલામણ કરવા વિનંતી.

Practice book of English & Compositon
Std. V, VI, VII, VIII, IX, XI & XII
Work Book of English Composition (નિબંધ લેખન માટે)
Std. V, VI, VII, VIII, IX & X
Unit Tests for std. VIII & IX

આપના શુભ પ્રસંગો દીપાવવા લગ્નપત્રિકા તથા આમંત્રણપત્રિકા છુટક
તથા જથ્થાબંધ મેળવવા માટે રૂબરૂ મળો યા લખો.

ગુરૂકૃપા કાર્ડ સેન્ટર

૧, ગુરૂકૃપા, નાનુવાડી, આશાપુરી માર્ગ, નવસારી- ૩૯૬ ૪૪૫.

Scanned with CamScanner

શુભેચ્છા સહ...

ફોન નં. ૯

શ્રી ન્યુ આદ્યશક્તિ સો મિલ

એરૂ ચાર રસ્તા, પો. ખેતીવાડી કૉલેજ-૩૯૬ ૪૫૦.
વિજલપુર, દાંડી માર્ગ, નવસારી.

રૂબરૂ મળો:

* દરેક જાતની સાગી તથા જંગલી લાકડાની સાઈઝ મેળવવા

* મનપસંદ ફર્નિચર બનાવવાનું ઈમારતી લાકડું મેળવવા

* તૈયાર સાગી બારી-બારણા કે બારી-બારણા માટેનું ટકાઉ લાકડું સાઈઝ મેળવવા.

* દરેક પ્રકારનું લાકડું ઓર્ડર મુજબ વહેરાવવા માટે.

મયંકભાઈ એ. ચોક્સી

એસી એન્જિનીયરીંગ પ્રા. લિમિટેડ

૧૦૫, જી.આઈ.ડી.સી.
આંતલિઆ, બિલિમોરા-૩૯૬ ૩૨૫.

ઑટોમોબાઈલ્સ કૅબલ.

ક્રિષ્ના ઑટો પાર્ટસ

મોટર સાયકલ, સ્કૂટર, મોપેડ, સ્પેરપાર્ટસના ડીલર

૭/૨૪૫૦, સૈયદપુરા ચોકી શેરી,
મેઈનરોડ, સુરત-૩.

હસમુખભાઈ પટેલ
ફોન : ૨૦૦૨૭.

ફોન : ૩૨૬૩ ૪૬૬૦

શુભેચ્છા સહ...

પરમાર્સ કૉમર્શિયલ ઈન્સ્ટીટ્યૂટ

સ્થાપના ૧૯૫૦ *(સરકાર માન્ય)* *ઉત્તમ શિક્ષણ માટે.*

જૂનાથાણા, નવસારી-૩૯૬ ૪૪૫.

અમારી શાખાઓ

(૧) નવપદ બિલ્ડીંગ, સત્તાપીર સામે, નવસારી.
(૨) નટરાજ બિલ્ડીંગ, બીજે માળે, રેલવે સ્ટેશન સામે, નવસારી.
(૩) સોનીવાડ, પોસ્ટ ઓફિસ સામે, બિલિમોરા, જિ.વલસાડ.

ટાઈપ રાઈટીંગ

અંગ્રેજી ગુજરાતી હિન્દી

*એસ.એસ.સી., * જી.સી.સી.ના નવા વર્ગોમાં મેળવો.
* મધ્યમ ફીમાં ઉત્તમ શિક્ષણ મેળવવા અમારો સંપર્ક સાધો.
* એસ.એસ.સી. પરીક્ષામાં ટાઈપ રાઈટીંગનો વિષય લઈ સારા ગુણે પાસ થવા માટે તાત્કાલિક પ્રવેશ મેળવો.
* એસ.એસ.સી., જી.સી.સી. પરીક્ષાના ઉત્તમ પરિણામો અમારી વિશિષ્ટતા છે.

Scanned with CamScanner

HIRABHAI C. MISTRY

TIMWORKS

BNAK & GOVERNMENT APPROVED FURNITURE CONTRACTORS & INTERIOR DECORATORS

MOGRAWADI VALSAD,
PIN : 396 001.
(Guj State)

નીલમ ફર્નિચર

લેટેસ્ટ સ્ટીલ અને વુડન ફર્નિચર ના વિક્રેતા

(સાગી) સોફાસેટ (ડનલોપ સાથે)

ડાઈનીંગ સેટ, એક્રેલીક, ટીવી. શો કેસ,
વુડન સનમાયકા સ્ટીલના કબાટ,
ડનલોપના ગાદલા.

દરેક પ્રકારનું આધુનિક ફર્નિચર મેળવવા માટેનું ભરોસાપાત્ર સ્થળ :
ફર્નિચર કીંગ,
અંકલેશ્વર.

Scanned with CamScanner

સંદીપ ઍમ્પોરિયમ

મનોજ હેન્ડલુમ એન્ડ કલોથ સ્ટોર

૨, સુંદરવન શોપીંગ સેન્ટર કોમ્પ્લેક્ષ, મફતલાલ મીલ રોડ, નવસારી-૩૯૬ ૪૪૫.

* શુભ પ્રસંગની શોભા માટે * ઋતુઓ બદલાતા શરીરના રક્ષણ માટે
સંદીપ ઍમ્પોરિયમની મુલાકાત યાદગાર બની રહેશે.

અમારે ત્યાં પ્રખ્યાત મીલોનું શુટીંગ, શર્ટિંગ, ડ્રેસ મટિરિયલ્સ, દરેક પ્રકારની સાડીઓ, ડબલબેડ અને સીંગલ બેડની બેડશીટ, ગરમ સ્વૅટર, ગરમ શાલ, ગરમ ધાબળા, ગરમ સુજની, છત્રી, રેઈનકોટ, સ્ત્રી-પુરુષોના અને બાળકોના તૈયાર કપડાં વિવિધ રંગોમાં પડદાનું કાપડ, ટુવાલ નેપકીન, સુતરાવ ચારસા વગેરે ઘણું ઘણું જોવા મળશે.
નવસારી પધારો ત્યારે અમારા ઍમ્પોરિયમની મુલાકાત જરૂર લેશો.
આપની મુલાકાત અમારે માટે મિત્રતા બની રહેશે.

શ્રી આશાપુરા જવેલર્સ

(ઈલાવ વાલા)

સોના ચાંદીના દાગીના બનાવનાર તથા વેચનાર

વ્યાસ શોપીંગ સેન્ટર
દુ.નં-૧, સમડી ફળિયા,
અંકલેશ્વર

Scanned with CamScanner

શુભેચ્છા સહ...

સૌરભ નર્સરી

૭૭/૭૮ છત્રપતિ શિવાજી નગર
ગુજરાત હાઉસીંગ બોર્ડ
પાંડેસરા, સુરત.

ઓફિસ :
લેકવ્યુ હૉટેલ પાછળ
પીપલોદ,
ડુમસ રોડ, સુરત.

પટેલ આઇસ ઍન્ડ કૉલ્ડ સ્ટોરેજ

વરાછા રોડ,
માતાવાડી
સુરત-૩૯૫ ૦૦૬.

ફોન : ૪૦૪૬૮

Scanned with CamScanner

ફોન. ૬૯૦૮૯૩/૬૯૦૮૯૪

રચના આર્ટ પ્રિન્ટર્સ

પ્રોસેસ સિન્થેટીક ફેબ્રિક્સ

૨૪૩/૧ જી.આઈ.ડી.સી.
પાંડેસરા,
સુરત.

Annapurna

Industries Pvt. Ltd.

210/B, G.I.D.C.,
Pandesara, Surat-394 221.

Phone : 690005.

Scanned with CamScanner

પાર્વતી પ્રિન્ટરી

C/૬ ઉદ્યોગનગર,
વેજલપુર રોડ,
નવસારી.

With Best Compliments From

Hi-life Transformers

[Transformers Manufactures]

C/1/234, G.I.D.C.
KABILPOR- NAVSARI, Dist : VALSAD.
Director :
Vipulbhai M. Doshi.
Maneklal Road, Navsari-396 445. .

With best Compliments From

ISHWAR & TORS

(General Merchants)
Phone : (O) 1229 (R) 0308

*** Cigarette * bidi * Matches * Shope * Tea**
5, Adarsh Market, Near Clock Tower, Navsari-396 445.

Scanned with CamScanner

ૐ શ્રી ગણેશાય નમઃ

શુભેચ્છા સહ....

નંદુ મલાઈ કુલ્ફી

અમને નીચેના પ્રસંગોએ જરૂર યાદ કરશો.

(૧) આપને ત્યાં લગ્ન હોય ત્યારે.

(૨) આપને ત્યાં કોઈ પ્રસંગે પાર્ટી આપો ત્યારે.

(૩) નવસારી પધારવાનું થાય ત્યારે

અમારું સરનામું આપની ડાયરીમાં નોંધી રાખશો, જેથી અમે આપની સેવા કરી શકીએ.

મુખ્ય શાખા : નંદુ કુલફી ઍન્ડ આઈસ્ક્રીમ
૨૬, ગાર્ડા કૉલેજ શોપીંગ સેન્ટર,
ફૂવારા પાસે, નવસારી-૩૯૬ ૪૪૫.

બીજી શાખા : નંદુ મલાઈ કુલફી ઍન્ડ આઈસ્ક્રીમ
એ/૨, સિક્સ ઓ.એવન્યુ, એપાર્ટમેન્ટસ,
રેલવે સ્ટેશન સામે, નવસારી- ૩૯૬ ૪૪૫.

ઓફિસ : નંદુભાઈ બી. પટેલ, નવિનનગર, દેસાઈવાડની પાછળ, નરોટા બજાર, નવસારી.

ફોન : ક્લિનીક - ૧૭૭૬ રેસી. - ૩૨૬૯

શીવમ્ ઑપ્ટીકલ

સત્યનારાયણ માર્કેટ ગલી,
નાગરવાડ, નવસારી-૩૯૬ ૪૪૫.

ચશ્માના નંબર કાઢી, ખાતરીપૂર્વક ચશ્મા બનાવનાર

ઘરનું સરનામું
"શિવમ" સર્વોદય નગર, જમાલપોર, નવસારી.

Scanned with CamScanner

શ્રી ભાગ્યલક્ષ્મી જનરલ સ્ટોર્સ

દેસરા રોડ, બિલીમોરા.

અનાજ, કરિયાણા તથા સુકા મેવાના વેપારી.

આનંદ પ્રોવિઝન સ્ટોર્સ એન્ડ બેકરી

* ક્રેઝી વેફર્સ   * સીમ્બા વેફર્સ   * પોપકોર્ન

૩, દેસાઈજી કોમ્પલેક્ષ, સિંધબાઈ રોડ,
સેવાશ્રમ રોડ, આંખની હોસ્પિટલ પાસે, ભરૂચ- ૩૯૨ ૦૦૧.

અ. હફીઝ ટ્રાન્સપોર્ટ

અમારે ત્યા ઈંટો, રેતી, કપચી, ગ્રીટ તથા અન્ય માલના કાર્ટીંગ માટે મળો.

જુબેર ટ્રાન્સપોર્ટ, આમોદ

ઠે. ચાર રસ્તા, આમોદ-૩૯૨ ૧૧૦, જી. ભરૂચ. ફોન નં. ૧૦૨, ઘર : ૧૨૦.

શ્રી જય અંબે સ્ટીલ ફર્નિચર વર્કસ

જુના આશ્રમ, બારડોલી-૩૯૪ ૬૦૧.

ઓફિસ : ૬૨૦ ઘર : ૬૨૯

અમૃતલાલ શંકરલાલ પંચાલ

દરેક જાતના સુંદર અને મજબૂત કબાટ બનાવનાર તથા વેચનાર

દરેક પ્રકારના કાચ મેળવવાનું અજોડ સ્થળ

યુનાઈટેડ ગ્લાસ ટ્રેડર્સ

મસ્જિદ નીચે, જુના હાઈવે નં. ૮
અંકલેશ્વર. ફોન પી.પી. ૨૦૯૧૪.

રહેમાનભાઈ એમ. કિલ્લેદાર નાશીકવાળા

નાશીક ગેરેજ મોટર બોડી બીલ્ડર્સ

સ્ટેટ હાઈવે નં. ૬૬, બારડોલી, જી. સુરત

દરેક ગાડીની બોડી કેબિન ખાતરીપૂર્વક બનાવનાર તથા રીપેર કરનાર.

મહમદ ઈબ્રાહ્મ લવારીયા (હલવાવાલા)

...વીનો પ્રખ્યાત સ્વાદિષ્ટ ચોખ્ખા દૂધના માવાનો, હલવો, કાજુપાક, કોપરા પાક,તેમજ ટીકડી હલવો મળશે.

અમારો માલ વિદેશમાં પણ જાય છે.

ઠે. જૈન દહેરાસર ઢોળાવ પાસે, અથવા નગીના મસ્જિદ પાસે,
મુ. પો. કાવી તા. જંબુસર, જી. ભરૂચ-૩૯૨ ૧૭૦.

શીતલ રેફ્રિજરેશન

૩-૪, દાઉદી શોપીંગ સેન્ટર,
પાંચ ફાનસ,
જી. ભરૂચ.

Scanned with CamScanner

ગ્રીન પાન સેન્ટર

ભવાની શોપીંગ સેન્ટર, વરાછા રોડ,
માતાવાડી, સુરત- ૩૯૫ ૦૦૬.

પાન, માવા, બીડી, સીગારેટ તથા ઠંડા પીણાં વિક્રેતા

અશોકભાઈ ભીખાભાઈ

ગુડલક ટેલર

ભવાની શોપીંગ સેન્ટર, વરાછા રોડ,
માતાવાડી, સુરત-૩૯૫ ૦૦૬.

દિલીપભાઈ એમ. પંચાલ

શિવ એન્જીનિયરીંગ વર્કસ

મુ. પો. નેત્રંગ, જવાહર બજાર, ડી. ભરૂચ. ફોન : ૭૯૩૧૩૦

પ્લાવ કલ્ટીવેટર, લેન્ડ લેવલર હેઝર પાસ
વિ. ખેતીને લગતા આધુનિક ઓજારો લાવનાર તથા રીપેરીંગ કરનાર.

ધી કેનેરા ઈન્સ્ટીટયૂટ ઑફ કૉમર્સ

૧ લે, માળે, શાકભાજી માર્કેટ,
નવસારી.

Scanned with CamScanner

ન્યુ શાહ ડેરી મધુમતી
નવસારી- ૩૯૬ ૪૪૫.

શુભ પ્રસંગો દીપાવવા માટે
તમામ પ્રકારની મીઠાઈઓ
શ્રીખંડ, ડ્રાયફ્રુટ, મેંગો, કેશર,
એલચી,
બદામ, મીઠો અને તીખો મઠો
દૂધની અન્ય બનાવટો.

શુભ પ્રસંગો અને પાર્ટીઓ તથા બહાર ગામના ઓર્ડરો ઉપર પૂરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે.
મૂલાકાત માટે નિમંત્રણ પાઠવીએ છીએ.

"Bringing Science & Experience to life" Phone : 1571/ 516.

ANODYNE : H.P. 500 mg. Cap piles-Fissures.
BIOLIV - 500 mg. cap liver & spleen
enlargment jaundice & malaria
PREGNYCARE : F.C. 500 mg. cap
During Antenatal & Postnatal Period
RHEUMARTH : 500 mg. cap.
Rhematic diseases.

DIGINZYM : A 500 mg. cap.
Enzymetic-Antacid.
FEMILIN-LL : 500 mg. cap.
Leucorshora-Menstrual-regulator

Manufactured by
BHARTI PHARMA
10/154, K. "Madhavam", Gauri Shanker Street, NAVASARI- 396 445.

With Best Compliments From :

Tele : 35062

Nilesh I. Lekhadia

Carting & Clearing Agent

7/2647, Waidasheri, Sayedpura, Surat- 395 003.

હાર્દિક શુભેચ્છા સહ.......

ઈશ્વર સ્ટોર્સ

૫, આદર્શ માર્કેટ,ટાવર પાસે,
મોટા બજાર, નવસારી.

બ્રાઈટ ઈલેક્ટ્રીકલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ

૨/૫૬૧, કબીર મંદિર,
રૂસ્તમપુરા, સુરત- ૩૯૫ ૦૦૨.

ભરૂચ જિલ્લા ગ્રામિણ વિકાસ ટ્રસ્ટ સંચાલિત

ખાદી ગ્રામોદ્યોગ ભંડાર

અંકલેશ્વર.
૧૦, પ્રકાશ શોપીંગ સેન્ટર, સ્ટેશન રોડ, અંકલેશ્વર. જિ. ભરૂચ

દરેક પ્રકારની ખાદી, રેશમ, ગરમ, પોલીવસ્ત્ર, શેત્રંજી,
આસન, સાબુ, અગરબત્તી, મધ, દરેક પ્રકારનું ફર્નિચર મળશે.

સરકારી સંસ્થાઓ વગર ટેન્ડરે માલ ખરીદી શકશે.

Kamal Plywood

Commercial plot
C-3/3, Near State Bank of India
G.I.D.C. Ankleshwar

Stokist of Commercial and marina plywood and dacirative laminated sheets.

શાહ ઈલેક્ટ્રીકલ્સ એન્ડ પ્લાસ્ટિક

રાજ પારડી, રાજપીપલા રોડ,

ઈલેક્ટ્રીકને લગતો દરેક સામાન મળશે.
જેવા કે ઓરિયેન્ટ ફેન, પોલાર ફેન, જ્યોતિ ફેન, મીક્ષ્ચર, ઓરિએન્ટ, કંચન વગેરે....
વ્યાજબી ભાવે મળશે.

Scanned with CamScanner

ધીરૂભાઈ જી. સોની જ્વેલર્સ

બજાર, ખત્રીવાડ, ચીખલી-૩૯૬ ૫૨૧.
જી. વલસાડ

સોના-ચાંદીના ફેન્સી દાગીનાનો એરકંડીશન શો રૂમ

જીતુભાઈ કાંતિલાલ ગાંધી

સલોરા એડવાન્સ ટીવી સેન્ટર

મહાવીર સેન્ટર
સ્ટેશન રોડ, અંકલેશ્વર- ૩૯૩ ૦૦૧.

નવા બોરભાઠાવાળા

ગાંધી ખમણ હાઉસ

શુધ્ધ ચણાની દાળના તાજાસ્વાદિષ્ટ સાદા તથા વઘારેલા ખમણ મળશે.

સ્ટેટ બેંક સામે, ચૌટાબજાર, નાકા પર, અંકલેશ્વર.
ફોન (ઓફિસ) ૨૨૮૧૩. (ઘર) ૨૨૮૮૪.

---

* We Design & Fabricate
  C5/55 Reactors & Autoclaves
* Also Approved by chief controller of
  Explosives
* Readily available ethyline oxide tank.

Munchharam Vessels & Equipments Pvt. Ltd.

Office :
19, new Shreennath Bldg.
151/61, T.H. Kataria Marg,
Bombay -499 916, Ph. 456101.

Works :
285, G.I.D.C. Vapi-396 195.
Dist : Valsad.
Ph.: 22378/ 22379.

Scanned with CamScanner

કુત્બી ઓટો પાર્ટસ

ઓટોરિક્ષા, બજાજ, રાજદૂત તથા મોપેડના
ઓરિજીલ પાર્ટસના વિક્રેતા :

પાવર હાઉસની સામે, બેચર રોડ, વલસાડ- ૩૯૬ ૦૦૧.

ભીખુભાઈ ડી. આહિર

મારૂતિ ટેમ્પો સર્વિસ

નવા બસ સ્ટેશન સામે, ચીખલી, જિ. વલસાડ. ફોન : ૬૦૫.

ઝડપી તથા કિફાયતી ભાવે આપના પાર્સલની ડીલીવરી પહોંચાડવા માટે મળો.

ASHAPURI Travels

Fleet Owners Trawels Contractor
& Commission Agent.

146, Ramnagar, Ankleshwar-393 001.
C/o. Ambica goods, National Highway No.-8.

AMBICA
Goods Carrier

Fleet Owners, Transport Contractors
& Commission Agent

National Highway No.-8, Near Mayura weigh Bridgem
Ankleshwar-393 002.

Scanned with CamScanner

મોટી ભમતી દૂધ ઉત્પાદક સહકારી મંડળી લિ.

મુ. પો. મોટી ભમતી,
તા. વાસંદા, જિ. વલસાડ.

મહાવીર સ્વામી નમઃ

શુટીંગ, શર્ટીંગ, સાડી, ડ્રેસ મટીરિટલ્સ, રેડીમેડ ડ્રેસીસ,
ગાઉન તથા અન્ય નવીન નજરાણાનો સંગમ એટલે......

સંગામ દીપ

ફોન ૨૧૫ (મોરણાવાલા)
બજારમાં મુ. પો. રાજપારડી

Rajpardi (O) 272 (F) 270

Tele No : (O) 356144/396114
(O) 358704/396144
(R) 414907

Navin Freight Carriers

Lignite Clearing Agent

Shah Parakash Jayeshbhai
1, Amardeep Estate, Near Green Hotel, Narol,
Ahmedabad-382445

Branch : Char Rasta, Rajpardi

B-TEX Ointment Manufactur Co.

C/17, Udyog Nagar.
Navsari-396445

Scanned with CamScanner

રાજુભાઈ કાલાવડિયા

પરફેક્ટ ડ્રેસીસ

હાઈસ્કૂલ શોપીંગ સેન્ટર, શોપ નં. ૨,
ચીખલી.

પટેલ રેસ્ટોરન્ટ

સ્વાદિષ્ટ વેજીટેરિયન તથા નોન વેજીટેરિયન જમવા માટેનું ભરોસાપાત્ર સ્થળ

નોંધ : બહારના ઓર્ડરના પર પૂરતું ધ્યાન આપવામાં આવશે.

જી.આઈ.ડી.સી. પાનોલી,
(ફાયર બ્રિગેડ,સ્ટેશન સામે)

વીમા એજન્ટ

ગીરીન પી. પટેલ

C/o. પારસ મેડીકલ કોર્પોરેશન
જી.આઈ.ડી.સી.,અંકલેશ્વર,
L.I.C.નું કામ કરી આપવામાં આવશે,

Phone : 550

Ranjeet G Shah

C/o. Parakash Boot House
& D.N.C. Market,
P.O. Vyara (Surat)

Only Action Shoes.

Scanned with CamScanner

Sheetal
Travels & Fabrics

Near Central Bank
Navsari-396445

Trin. Trin- 4068

Phone : P.P. 20244

K.D. Patel (M.sc.)
Atul Shah (M.sc.)

NEEDI MARKETING

Dealers :
Electricals & Home Appliences.

Krishna Shopping Center,
Near Ragini Cinema, G.I.D.C., Ankleshwar-393002 (Bharkodra)

Modi Chemicals

Chemical Dealer

S.A. Motors Bulding,
Near Bank of Baroda,
Old N.H. No-8, G.I.D.C.,
Ankleshwar

પારસ મેડીકલ સ્ટોર્સ

અમારે ત્યાં દરેક જાતની દેશી તથા વિલાયતી દવાઓ કિફાયતી ભાવે મળશે.
તથા કોસ્મેટીક આઈટમો પણ ખરીદવા માટેનું ભરોસાપાત્ર સ્થળ

સ્ટેશન રોડ, અંકલેશ્વર.

Scanned with CamScanner

પૂનમ ગારમેન્ટ

૭, ડી.એન.સી. માર્કેટ,
વ્યારા

રેડિમેડ કાપડનો ભવ્ય શો રૂમ.

દર્શના ટ્રાવેલ્સ

લગ્ન પ્રસંગ * યાત્રા પ્રવાસ માટે
* લકઝરી બસ * મીની બસ * મેટાડોર, કાર ભાડ મળશે.

C/o. નયન ટેલર
મધુમતી, નવસારી.
ફોન નં. : (ઓ) ૩૯૪૫. (ઘર) ૪૧૧.

સોનાલી રેડીમેડ સ્ટોર્સ

(કાંતિલાલ એન. આહિર)

માંડવી, તા. માંડવી, જી. સુરત.

ચિલ્ડ્રન ગારમેન્ટ, રેડીમેડ સ્ટોર્સ.

Ashok B. Patel

Jalaram Paper Tube's,

Plot No-7513

G.I.D.C. Ankleshwar,

Manufacturers of :

All kind of Paper, Tubes, Paper Cones,

Containers & Drums.

Scanned with CamScanner

પટેલ મેડિકલ સ્ટોર્સ

સ્ટેશન રોડ, કોસંબા- ૩૯૪ ૧૨૦.

સુરત.

દેશી તેમજ વિલાયતી દવાઓ મેળવવાનું ભરોસાપાત્ર મથક

Roya Clinical Laboratory

Firoz Mamoojee
B.Sc. (Chem) D.M.L.T.

35, Patel Centre,
Kosamba-394 120.
Ph.No : (Resi) 236

Time : 8.00 am. to 2.00 pm.
5.00 pm. to 7.00 pm.

Sound of Music

Guitar Classes

Key Board

PRAVIN JAND
6/643, 1st Floor, Moti Sheri,
Laldarwaja, SURAT-395 003.

Natvar Z. Solanki

SHREE MAHALAXMI TRADERS

Delers in Laboratory chemicals
Glassware & Scientific instruments

Branch :
19, Nirmal Shopping Center
Plot-147, Near Panchsheel Paint
(Bhadkmora) G.I.D.C., Vapi.

Office :
Devi Nagar
Sadhpor Pardi
Mograwadi,Valsad-396001

Scanned with CamScanner

પટેલ મેડિકલ સ્ટોર્સ

સ્ટેશન રોડ, કોસંબા- ૩૯૪ ૧૨૦.

સુરત.

દેશી તેમજ વિલાયતી દવાઓ મેળવવાનું ભરોસાપાત્ર મથક

Roya Clinical Laboratory

Firoz Mamoojee
B.Sc. (Chem) D.M.L.T.

35, Patel Centre,
Kosamba-394 120.
Ph.No : (Resi) 236

Time : 8.00 am. to 2.00 pm.
5.00 pm. to 7.00 pm.

Sound of Music

Guitar Classes

Key Board

PRAVIN JAND
6/643, 1st Floor, Moti Sheri,
Laldarwaja, SURAT-395 003.

Natvar Z. Solanki

SHREE MAHALAXMI TRADERS

Delers in Laboratory chemicals
Glassware & Scientific instruments

Branch :
19, Nirmal Shopping Center
Plot-147, Near Panchsheel Paint
(Bhadkmora) G.I.D.C., Vapi.

Office :
Devi Nagar
Sadhpor Pardi
Mograwadi,Valsad-396001

"નૂરાની ની ચાહ"

નુરાની ચા *[માલ પસંદ ન પડે તો પાછો.]*

સ્ટેશન મસ્જીદ સામે, અંકલેશ્વર.

સાંઈનાથ પ્રિન્ટર્સ

૩૨, ભાવના ફાર્મ,
રાજપીપળા રોડ, અંકલેશ્વર,
જી. ભરૂચ.

આશાદીપ મોરણવાલા

સ્ટેશન રોડ, અંકલેશ્વર

રોકડેથી તેમજ સરળ હપ્તેથી ખરીદો.

કેલ્વીનેટર	ઓનીડા	મીલસેંટ
રેફ્રીજરેટર	ટીવી.	ઘરઘંટી

ઓથોરાઈઝ્ડ ડીલર : આશાદીપ મોરણવાલા

અંકલેશ્વર, સ્ટેશન રોડ, ફોન નં. ૨૩૭૩૭.

શ્રી જય અંબે સ્ટીલ ફર્નીચર વર્ક્સ

જુના આશ્રમરોડ, બારડોલી-૩૯૪ ૬૦૧.
ફોન (ઓ) ૬૨૦ (ઘર) ૬૨૯.

દરેક જાતના સુંદર અને મજબૂત કબાટ બનાવનાર તથા વેચનાર.

Scanned with CamScanner

આઝાદ મારબલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ

દરેક પ્રકારના મારબલ, કોટાસ્ટોન, કાળા પથ્થર, ગ્રેનાઈટ ટાઈલ્સ

તથા રાજસ્થાનના સોજત ચુના માટે મળો

આઝાદ રોલીંગ શટર્સ

ને. હા. નં. ૮ હવામહલ કોમ્પ્લેક્ષ નજીક, અંકલેશ્વર જી. ભરૂચ.

ફોન નં. ૨૨૧૯૪. ૨૨૧૦૯ પી.પી.

આસીફ ઈસ્માઈલ જાંગડા (ખરોડવાલા)

પેટ્રોલ પંપ
ધામડોદ

હાઈવે સર્વિસ સેન્ટર

કેરલ બ્રિડીંગ સેન્ટર સામે, ને.હા.નં. મુ. પો. ધામડોદ, જી. સુરત.

મહમદભાઈ યુસુફ જોગીયાત

સુરત-અમદાવાદ ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ

મુ. અંકલેશ્વર, મહાવીર સિનેમા નજીક,
ઓ.એન. જી.સી બ્રીજ
ફોન ન. ૨૧૦૬.

મોહમદ સઈદ યુસુફ લાખી

આબુધાબી (દુબઈ)
બીડાઝડ- અબુધાબી.

Scanned with CamScanner

હાર્દિક શુભેચ્છા સહ...

બી. ડી. ચૌધરી

અડાજણ,
સુરત.

શીવ ક્રીમ્પર્સ

પ્રો. નગીનભાઈ ગાંધી
તરસાડી, તા. માંગરોળ,
જી.સુરત.

યાર્ન તથા આર્ટ સિલ્ક કાપડનાં ઉત્પાદક

ARIHANT RICE MILL

અરિહંત રાઈસ મિલ

C/o. *અરિહંત ટ્રેડર્સ*
મુ.પો. સાતેમ,
તા. નવસારી, જી. વલસાડ.

અંબિકા ટ્રેડિંગ કાં.

ખડસુપા બોર્ડિંગ,તા. નવસારી.

અમારે ત્યાં હાર્ડવેર, પેઈન્સ, મોરબી ટાઈલ્સ, સિમેન્ટ પતરા, પીવીસી પાઈપ ફીટીંગ્સ, સેનેટરીઝ વેર, ગ્લેઝ ટાઈલ્સ, પેન્સીંગ પોલ્સ કોટા સ્ટોન, બિલ્ડર્સ મટીરિયલ્સ તથા બધા પ્રકારનાં ટિમ્બર મચનર્સ

Scanned with CamScanner

☎ Show room-899 Residence-3634

Desai & Co.

Opp. Saltapir, Navsari-396445

* Acceadited Stockists
* KELVINATOR
  Refrierators & Deep Freezers
* Authorised Dealers.
* Mileent Mills, Room Coolers
  Spherehot Watesheaters
* Ceompton Fans, Rallis Fans,
  Orient Fans, Cinni Fans, Khaitan Fans.
* Sumeet Washing Machines.
  Crompton Washing Machines.
* Mixers - Sumeet & Maharaja
* Sekes & Service

શુભેચ્છા સહ...

નારણ લાલા કંસારા

તાંબા-પિત્તળ,જરમન તથા સ્ટેનલેશ સ્ટલના વાસણોના વેપારી

પટવા શેરી, મોટા બજાર, નવસારી-૩૯૬ ૪૪૫.
ફોન : ૩૬૦૪.

શુભેચ્છા સહ...

સાઈરામ

દેવેન્દ્ર મિકેનિકલ વર્કસ

મદ્રેસા હાઈસ્કૂલ અને જી.પી.ઓ.સામે, નવસારી

શાળા-મહાશાળાના ઉપયોગ માટે આપના ઓર્ડર મુજબની
સુંદર ને ટકાઉ બેન્ચો બનાવવા માટે અમારી મુલાકાત જરૂર લેશો.

ફોન : ૧૬૦

શુભેચ્છા સહ...

મોહનલાલ લાલચંદ મેટલ વર્કસ

(માણેકલાલ દયારામવાલા)

તાંબા-પિત્તલ તથા જરમન સીલ્વરના વાસણો તથા
લગ્નની તાંબા-પિત્તલની ચોરી બનાવનાર તથા વેચનાર.

પટવા શેરી, નવસારી,૩૯૬ ૪૪૫.
ફોન : ૩૮૫૨.

Scanned with CamScanner

શુભેચ્છા સહ.....

રહેમાનભાઈ એમ. કિલ્લેદાર નાસીકવાળા

નાસીક ગેરેજ મોટર બોડી બિલ્ડર્સ

સ્ટે હાઈવે નં. ૬૬
એસ.ટી. ડેપોની સામે, બારડોલી, જિલ્લો સુરત.

દરેક ગાડીની બોડી, કેબિન ખાતરીપૂર્વક બનાવનાર તથા રીપેર કરનાર.

મહંમદ ઈબ્રાહીમ લવારીયા (હલવાવાળા)

કાવીનો પ્રખ્યાત સ્વાદિષ્ટ ચોખ્ખા દૂધનો- માવાનો હલવો,
કાજુપાક, કોપરાપાક તેમજ ટીકડી હલવો, મળશે.
અમારો માલ વિદેશોમાં પણ જાય છે. ઓછી ખાંડનો માલ મળશે.
તેમજ ઓર્ડર ઉપર પૂરતું ધ્યાન આપવામાં આવશે.
પ્રો. ઈબ્રાહીમ વલી લવારીયા
ઠે. જૈન દહેરાસર ઢોળાવ સામે, અથવા નગીના મસ્જીદ પાસે, મુ. પો. કાવી, તા.જંબુસર, તા. જિ. ભરૂચ (૩૯૨ ૧૦૦)

Mohmad I. Patel

ROSHAN SALT WORKS

Manufacturers of : Super Fine Salt

Address : Molvi Street
AT & Post : Manobar
Dist : Bhuruch

Head Off :
Rajanagar, 173 S.V. Road,
Jogeshwari, Bombay
Tele. Phone : 626099/6323776

અબ્દુલ હફીઝ ઈસ્માઈલ માલજીવાલા

એ. હફીઝ ટ્રાન્સપોર્ટ

હમારે ત્યાં ઈંટો, રેતી, કપચી, ગ્રીટ તથા અન્ય માલના કાર્ટીંગ માટે મળો.

જુબેર ટ્રાન્સપોર્ટ

આમોદ
ઠે.ચાર રસ્તા, આમોદ-૩૯૨ ૧૧૦, જી. ભરૂચ. ફોન નં. ઓફિસ ૧૦૨ ઘર ૧૨૦

Scanned with CamScanner

હાર્દિક શુભેચ્છા સહ.......

"જલારામ સ્પોર્ટસ ઍન્ડ સ્ટેશનરી માર્ટ"

ડી-૧૦, પાકીઝા શોપીંગ સેન્ટર,
બારડોલી-૨.

ડ્રીમલેન્ડ વિડીયો

ઓરિજીનલ વિડીયો કેસેટ

પાકીઝા શોપીંગ સેન્ટર,
બારડોલી-૨.

હાર્દિક શુભેચ્છા સહ.......

ટ્રેકટર ટ્રાન્ફર માટે મળો

મુ. પો. ઉંભેળ, તા. કામરેજ,
જિ. સુરત.

હાર્દિક શુભેચ્છા સહ.......

સુરજ ડેકોરેટર્સ

ગાદલા, તકિયા અને મંડપ ભાડે મળશે.

સરદાર ચોક, બારડોલી-૧.

Scanned with CamScanner

કેતુ મેગેઝીન એજન્સી

૫૭, આશાબાગ સોસાયટી, નવસારી.

આપ કુટુંબ, સંસ્થા, કોલેજ, સ્કૂલ, લાયબ્રેરી, વેપારી પેઢી માટે
ગુજરાતી, અંગ્રેજી, ભાષાના દેશ-વિદેશથી પ્રકાશિત થતાં ધંધાકીય, શૈક્ષણિક,
મેડીકલ, ફિલ્મ, ધાર્મિક જેવા કોઈપણ પ્રકારના મેગેઝીનોના લવાજમ ભરી,
અમારી સેવાનો લાભ જરૂર લેશો.

પરદેશ મોકલવાના મેગેઝીનના લવાજમ પણ અમે લઈએ છીએ.

પારસ મેડીકલ સ્ટોર્સ

**અમારે ત્યાં દરેક જાતની દેશી તથા વિલાયતી
દવાઓ કીફાયત ભાવે મળશે તથા કોસ્મેટીક
આઈટમો પણ ખરીદવા માટેનું ભરોસાપાત્ર સ્થળ**

સ્ટેશન રોડ, અંકલેશ્વર.

સૌ પ્રથમવાર સુરતમાં 'ઓફસેટ પ્રેસ' બધા જ યુનીટો સાથેનું

**મલ્ટીકલર ઓફસેટ પ્રીન્ટીંગ
તથા શેર બજાર પબ્લીક ઈસ્યુના કામ માટે**

* મેગેઝીન-પબ્લિકેશન-સરકયુલર-લીટરેચર-કેટલોગ- પ્રાઇઝ લીસ્ટ- વાર્ષિક અહેવાલ- પ્રોડક્ટ લીટરેચર- પોસ્ટર- ડાયરી- કેલેન્ડર અને ઓફિસ સ્ટેશનરી.
* પેકેજીંગ આર્ટીકલ્સ.
* પબ્લીક ઈસ્યુના ફોર્મ-સર્ટીફીકેટ.
* કૉમ્પ્યુટરાઇઝ્ડ લેસર કંપોઝીંગ ગુજરાતી- હિન્દી- ઈંગ્લીશ વિ. બુક વર્ક તથા જોબવર્ક...
* ગ્રાફીક ડીઝાઇન- પ્રોસેસીંગ સ્ટુડીયોના વર્ક માટે.......

આકાર ઓફસેટ

૮-બી, સુપર ડાયમંડ માર્કેટ, વરાછા રોડ, સુરત-૬
ફોનઃ ૪૩૯૩૪/ ૪૫૮૭૮/ ૪૪૯૧૫

Scanned with CamScanner

With Best Compliments From-

Phone : 2367 (026471)

M-TECH ENGINEERING WORKS

Manufacturer of

with the india's latest technology from :

* 48 Trays, 96 trays, 192 Trays, Dryer 30 to 300, Temprature.
* Hollow Block Drayer.
* Alluminium Trays.
* Laboratory oven (Use in hospital & Industril)
* Yarn setting heat over.
* carriers trollys.
* Dying bath and high Temrature fast Beaker Dying.
* Table top cooking oven. (mini kitchen)

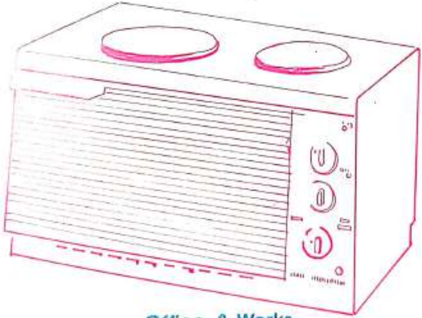

Office & Works

M-Tech Engg. Wokrs

Nr. M-Jamal & Co., Opp. Battery Co.,
1106 G.I.D.C., Panoli-394 116. Dist Bharuch. (Gujarat)

Scanned with CamScanner

સાત્વિક આનંદ

આનંદ એ વસ્તુ જ એવી છે કે, એનો અનુભવ લેવા માટે બીજાને નોતરવાથી તે બેવડાય છે. દુ:ખોનો સંવિભાગ કરવાથી એની વેદના સહન કરવા જેટલી હળવી થાય છે. અને સુખમાં કોઈનો ભાગ પાડવાથી તે બેવડાય છે. ઘણીવાર સાત્વિક આનંદ બને છે અને એમાંથી સુખથી યે નિરાળો એવો નવો જ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે. સૌને આવા આનંદના સંવિભાગી કેમ કરાવાય? દરેકનું જીવન અલગ અલગ સ્વતંત્ર વહેણમાં વહે છે. તમામ દુનિયાને કાંઈ આપણે આપણા જીવનના સાથી બનાવી શકવાના નથી. પણ કળા દ્વારા-સાહિત્ય, સંગીત, ચિત્ર, સ્થાપત્ય, રચના અને ઘટના દ્વારા આપણે અસંખ્ય લોકોને આપણા આનંદની ઝાંખી કરાવી શકીએ છીએ, અને જો વિશિષ્ટ જાતની શકિત કેળવેલી હોય તો જ્યાં અસંખ્ય લોકોને આનંદ પ્રતીતિ થતી નહોતી ત્યાં આનંદ પ્રકટ કરવાની શકિત અથવા ક્ષમતા અર્પી શકીએ છીએ, એને જ કલાદ્રષ્ટિ કહે છે. કળાની અનુભૂતિ જેને થઈ છે તે એકલપેટો રહી શકતો જ નથી. એને બીજાના મળે તો યે પોતાનો આનંદ પોતા માટે જ એક યા બીજી રીતે નોંધી રાખવાનો. એકાંતમાં રહી ધ્યાનમગ્ન થનાર ઋષિઓ પણ તત્વ પ્રાપ્તિનો આનંદ થતાં ગાઈ ઊઠે છે. કેટલાક ઝાડની છાલ પર, [illegible] ફલક પર કે પથરાની પીઠ પર પોતાનો આનંદ કોતરી રાખે [illegible] સર્જકતા અદમ્ય છે. અને એ સર્જનને કારણે વળી નવા [illegible]

[illegible] કાલેલકર.

જાગ્રત રહો.....

મારો દેશ હે પરમપિતા! સ્વાતંત્ર્યના એ સ્વર્ગમાં જાગ્રત બની રહો, કે જ્યાં મન નિર્ભય છે. મસ્તક ગૌરવથી ઉન્નત રહે છે.

જ્યાં નાની દિવાલોના, નાનાં નાનાં ઘરોથી દુનિયા નાની બની નથી. જ્યાં સત્યની ગંભીર પ્રતીતિ આપવા માટે જ શબ્દો બોલાય છે. જ્યાં સંપૂર્ણતા પ્રાપ્ત કરવા માટે અથાક પ્રયત્ન કરતાં, શ્રમ માટે લંબાતા હાથને થાક જણાતો નથી.

જ્યાં સ્વચ્છ વિચારધારા, નિસ્તેજ, નિષ્પ્રાણ યાંત્રિક ટેવની રણરેતીમાં ખોવાઈ ગઈ નથી, જ્યાં નિત્ય વિકાસ પામતી વિચારસરણી તરફ, અને કર્મ યુગ તરફ, તું મનને આગળને આગળ દોરે છે. એવા સ્વાતંત્ર્યમય સ્વર્ગ માટે, મારો દેશ જાગ્રત હો, પિતા!

ટાગોર.

"કિનારાનું બંધન"

વહેતી જતી નદીના પાણીના પ્રવાહે બે બાજુના કિનારાઓને કહ્યું: "તમે અમારા પડખે છો. એટલે અમને સ્વતંત્ર રીતે વિહાર કરવામાં મજા નથી આવતી. ગતિને પ્રગતિ કરવામાં સ્વતંત્રતા નથી મળતી. વિકાસ કરવામાં વાંધો આવે છે."

પેલા કિનારાઓએ કહ્યું: "નદી! અમારું નામ છે સંયમના કિનારા, અમે કિનારા તરીકે હટી જઈશું, તૂટી જઈશું તો હે પાણી, તમે સાગર સુધી પહોંચી નહીં શકો, પરંતુ ખાડા-ટેકરા કે વન, રણને વગડામાં વિખરાઈ જશો. તમને તમારા ધ્યેયબિંદુ સુધી પહોંચાડનાર અમે કિનારા છીએ. અમે ભલે થોડો અવરોધ કરીએ છીએ, પણ અમે છીએ તો જ તમે સાગર સુધી પહોંચી શકો છો."

આપણે પણ જો જીવનના કોઈ પરમ હેતુ સુધી પહોંચવું હશે તો, યાદ રાખજો કે, આપણા જીવનની આસપાસ સંયમના કિનારા તોડી નાખશો તો જીવનનું જે ધ્યેય છે, જીવનના ઊંચા પ્રકારનો ઉદ્દેશ છે ત્યાં પહોંચી શકશો નહીં.

- -મુની શ્રી ચંદ્રપ્રભુસાગરજી.

The Teacher

The teacher is a prophet; He lays the foundation of tomorow.

The teacher is an artist; He works with the precious clay of unfolding personality.

The teacher is a firend; His heart responds to the faith and devotion of his students.

The teacher is an interpreter; Out of his maturer and wider life he seeks to guide the young.

The teacher is builder; He works with the higher and finer values of civilization.

The teacher is a culture-bearer; He leads the way towards worthier tastes, saner attitudes, more gracious manners, higher intelligence.

The teacher is a planner; He sees the young lives before him as a part of a great system which shall grow stronger in the light of truth.

JOY ELMER MORGAN

આકાર ઓફસેટ, સુરત. ફોન : ૪૩૯૩૪/૪૪૯૧૫/ ૪૫૮૭૮

Scanned with CamScanner